Panteia
Research to Progress

Research voor Beleid | EIM | NEA | IOO | Stratus | IPM

its

Monitor ouderbetrokkenheid po, vo en mbo

Bijlagen bij hoofdrapport 2014

Johan Bokdam; Mirjam Tom; Jurriaan Berger (Panteia)
Frederik Smit; Carolien van Rens (ITS)

C10694

Zoetermeer, 1 juli 2014

De verantwoordelijkheid voor de inhoud berust bij Panteia. Het gebruik van cijfers en/of teksten als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld. Vermenigvuldigen en/of openbaarmaking in welke vorm ook, alsmede opslag in een retrieval system, is uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming van Panteia. Panteia aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden.

The responsibility for the contents of this report lies with Panteia. Quoting numbers or text in papers, essays and books is permitted only when the source is clearly mentioned. No part of this publication may be copied and/or published in any form or by any means, or stored in a retrieval system, without the prior written permission of Panteia. Panteia does not accept responsibility for printing errors and/or other imperfections.

Inhoudsopgave

Bijlage 1 Onderzoeksverantwoording **5**
Kwantitatieve monitor 5
Representativiteit van scholen 6
Achtergrondkenmerken ouders 8
Vergelijkingen met 2012 en 2009 en aanvullende analyses 11
Casestudies 11
Onderzoeksgroep 11

Bijlage 2 Tabellenrapportage **15**

1 Leeswijzer tabellen **15**

2 Schoolleiders **17**
2.1 Visie en beleid rond ouderbetrokkenheid 17
2.2 Betrekken van ouders bij de school 20
2.3 Medezeggenschap 22
2.4 Informatie van school aan ouders 24
2.5 Partnerschap 25
2.6 Samenvattend: scores en knelpunten 30

3 Leraren **33**
3.1 Visie op ouderbetrokkenheid 33
3.2 Communicatie met ouders 35
3.3 Partnerschap 37
3.4 Ondersteuning voor leraren 40
3.5 Knelpunten in ouderbetrokkenheid 41

4 Ouders **43**
4.1 Communicatie met de school 43
4.2 Partnerschap en ondersteuning 45
4.3 Meehelpen en (mede)zeggenschap 52
4.4 Samenvattend: scores en knelpunten 55

Bijlage 3 Verslagen casestudies **57**

Bijlage 1 Onderzoeksverantwoording

Deze bijlage geeft een meer uitgebreid verslag van de aanpak van het onderzoek.

Kwantitatieve monitor

De Monitor Ouderbetrokkenheid 2009 en 2012 bracht de stand van zaken rond ouderbetrokkenheid voornamelijk via enquêtes onder steekproeven van schoolleiders en ouders in kaart. De basis van deze derde meting is een vergelijkbare kwantitatieve aanpak. Onder schoolleiders, ouders en leraren, is gepeild hoe het ervoor staat met ouderbetrokkenheid. Het ging daarbij zowel om feiten als om de houding en mening van de betrokkenen.

Deze peilingen hadden evenals in vorige metingen de vorm van een internetenquête. Daarbij is voor ouders en leraren gebruik gemaakt van representatieve panels via Panelclix. Daarbij zijn ten eerste ouders van schoolgaande kinderen tussen 4 en 23 jaar oud benaderd. Een ouder kan uiteraard meer kinderen op verschillende scholen hebben. Daartoe zijn in de vragenlijst enkele screeningsvragen opgenomen, waarbij is gekozen voor het oudste schoolgaande kind en gaan de vragen over de betrokkenheid bij diens school. Voor de leraren is een selectie gemaakt van onderwijsgevend personeel dat voornamelijk werkzaam is in po, vo of mbo. De schoolleiders zijn per e-mail benaderd, waarbij voor het po en vo een representatief steekproefbestand is opgesteld (vo op locatieniveau) conform eerdere metingen op basis van de DUO gegevens over vestigingen. Het mbo is complexer van samenstelling en organisatie dan onderwijsinstellingen in po of vo. Daarom zijn in het mbo, net als in 2012, meerdere contactpersonen per instelling benaderd, die verantwoordelijk zijn voor ouderbetrokkenheid op (verschillende) niveaus. Het bestand met contactpersonen van 2012 was beschikbaar als basis voor dit onderzoek. In dat bestand waren 300 contactpersonen vanuit 56 mbo-instellingenbekend. Dat bestand is via een telefonische benadering van de ontbrekende instellingen aangevuld, zodat alle instellingen konden deelnemen aan dit onderzoek.

De vragenlijsten voor de enquêtes zijn, om redenen van vergelijkbaarheid, gebaseerd op die van vorige metingen, waarbij enkele vragen die voorheen aan schoolleiders waren gesteld nu zijn 'verhuisd' naar de lerarenvragenlijst. In overleg met de begeleidingscommissie zijn ook nieuwe accenten gelegd en zijn de minder delen van de vragenlijst die beleidsmatig minder relevant waren uitgedund. Alle vragen en de bijbehorende resultaten vindt u in bijlage 2. De respons op de drie vragenlijsten was als volgt, uitgesplitst naar doelgroep:

Tabel B.1 Bruto en netto respons

Doelgroep	*Bruto benaderd*	*Onbereikbaar*	*Netto benaderd*	***Respons***	*Respons%*
schoolleiders po	2100	225	1875	**249**	13%
schoolleiders vo	986	215	771	**190**	25%
schoolleiders mbo	341	47	294	**88**	30%
leraren po	nvt (panel)	nvt	nvt	**253**	Nvt
leraren vo	nvt (panel)	nvt	nvt	**151**	Nvt
leraren mbo	nvt (panel)	nvt	nvt	**99**	Nvt
ouders po	nvt (panel)	nvt	nvt	**300**	Nvt
ouders vo	nvt (panel)	nvt	nvt	**305**	Nvt
ouders mbo	nvt (panel)	nvt	nvt	**200**	Nvt

Vrijwel overal is de geschatte respons gehaald. In het vo is het verwachte responspercentage onder schoolleiders overtroffen (verwacht was 20%), maar bleek het aandeel niet-bruikbare mailadressen hoger dan verwacht.

Representativiteit van scholen

Bij de vragenlijsten onder schooldirecties is een koppeling mogelijk tussen de antwoorden van de respondent en de schoolvestiging. Op basis van deze koppeling is er per sector gekeken in hoeverre deelnemende schoolvestigingen representatief zijn voor de alle vestigingen in Nederland.

Representativiteit po

De mate van representativiteit van de basisscholen uit de oudermonitor zijn in eerste instantie getoetst op spreiding naar landsdelen en mate van stedelijkheid. De basisscholen in de oudermonitor kennen ongeveer dezelfde spreiding naar landsdelen en stedelijkheid (zie tabel 2 en 3). De spreiding naar landsdelen en stedelijkheid geeft geen aanleiding tot het gebruik van steekproefgewichten.

Tabel B.2 Spreiding van scholen po naar landsdelen

	Scholen po in de monitor	*Scholen po landelijk*
Noord	16%	12%
Oost	24%	21%
West	41%	43%
Zuid	19%	23%

Tabel B.3 Spreiding van scholen po naar mate van stedelijkheid

	Scholen po in de monitor	*Scholen po landelijk*
Zeer stedelijk	13%	13%
Sterk stedelijk	22%	28%
Matig stedelijk	20%	19%
Weinig stedelijk	27%	25%
Niet stedelijk	19%	14%

De mate waarin de deelnemende basisscholen uit de oudermonitor representatief zijn voor alle basisscholen bepalen we ook aan de hand van gegevens uit COOL-onderzoek uit 2012 (CohortOnderzoekLoopbaan). De overlap tussen beide onderzoeken is echter gering. Van de 421 basisscholen die in 2012 aan COOL hebben deelgenomen hebben er slechts 26 ook de oudermonitor ingevuld. Tussen deze scholen is gekeken of ze verschillen in de mate waarin de leraar van groep 2 aangeeft dat ouders leerondersteuning thuis bieden. Er bleek geen verschil te zijn tussen de scholen in de oudermonitor en de overige scholen. Wat betreft de perceptie van de leraar uit groep 2 over ouderparticipatie zijn de scholen uit de oudermonitor dus representatief voor alle basisscholen.

Tabel B.4 Perceptie leraar groep 2 van ouderparticipatie

	Scholen po in COOL in de monitor	*Overige scholen in COOL*
Hoe vaak lezen ouders met kind een (prenten) boek of strip	1,8	1,8
Hoe vaak lezen ouders het kind voor	1,7	1,7
Hoe vaak gaan ouders met het kind naar de bibliotheek	3,4	3,4
Hoe vaak praten ouders met kind wat er op school gebeurd is	1,1	1,1
Hoe vaak kijken ouders met kind naar een kinderprogramma op tv	1,6	1,5
Hoe vaak doen ouders met het kind een (computer)spelletje	2,0	2,0

(1=elke dag 2=paar keer pw 3=paar keer pm 4=(bijna) nooit)

Representativiteit vo

De representativiteit van scholen in het vo is ook bepaald aan de hand van de spreiding naar landsdelen en mate van stedelijkheid. Wat betreft spreiding naar landsdelen en mate van stedelijkheid zijn de scholen vo in de monitor ongeveer gelijk aan de landelijke spreiding. Net als bij de sector po is er dus geen aanleiding om het gebruik van steekproefgewichten te gebruiken.

Tabel B.5 Spreiding van scholen vo naar landsdelen

	Scholen vo in de moni-tor	*Scholen vo landelijk*
Noord	11%	15%
Oost	22%	17%
West	48%	44%
Zuid	19%	20%

Tabel B.6 Spreiding van scholen vo naar mate van stedelijkheid

	Scholen vo in de moni-tor	*Scholen vo landelijk*
Zeer stedelijk	22%	20%
Sterk stedelijk	33%	37%
Matig stedelijk	21%	21%
Weinig stedelijk	17%	14%
Niet stedelijk	8%	8%

Voor het voortgezet onderwijs waren er in 2013 vanuit de Vensters voor Verantwoording over 393 schoolvestigingen gegevens bekend over de mate van tevredenheid van zowel leerlingen als ouders. Van deze selectie van schoolvestigingen hebben er 55 schoolleiders de monitor Ouderbetrokkenheid ingevuld. We hebben de gemiddelde scores van schoolvestigingen in de monitor vergeleken met de overige schoolvestigingen. Daarbij zijn geen significante verschillen gevonden. De ouders van deelnemende schoolvestigingen scoorde gemiddeld bijvoorbeeld ongeveer gelijk op stellingen over de mate waarin de mening van de ouders meetelt op de school en de mate waarin ouders de school bij andere ouders zou aanraden.

Representativiteit mbo

Bij een mbo-instelling kunnen locaties verspreid zijn over meerdere regio's. Het koppelen van geografische kenmerken is door deze verspreiding niet zeer nuttig voor het bepalen van representativiteit. Voor de sector mbo zijn er daarnaast weinig gegevens over ouderbetrokkenheid beschikbaar. De JOB-monitor 2012 stelt wel 3 vragen over de mate waarin mbo-deelnemers mogelijkheid tot inspraak ervaren. Er blijkt geen verschil te zijn tussen deelnemende mbo-instellingen aan de oudermonitor en de overige mbo-vestigingen als het gaat om de mate waarin deelnemers ervaren dat er studentinspraak mogelijk is, de school waarde hecht aan de mening van de deelnemers en deelnemers de kans krijgen om actief mee te denken over het beleid.

Achtergrondkenmerken ouders

De respons van de ouders uit het panel is gecontroleerd voor opleidingsniveau en etniciteit. De ouders is in de enquête gevraagd naar hun tijdsbesteding en die van hun partner. De volgende tabellen geven hiervan de resultaten.

Tabel B.7 Wat is uw hoogst genoten opleiding?

	po	*vo*	*mbo*
lagere school	1%	0%	1%
lbo/mavo/vmbo	16%	19%	29%
havo/vwo/mbo	48%	48%	51%
hbo/wo	35%	33%	19%
anders	0%	1%	0%

De verschillen tussen de onderwijssectoren zijn significant. In de onderwijssector mbo is het aandeel lbo/mavo/vmbo significant hoger en het aandeel hbo/wo significant lager dan in het po en het vo.

Op basis van het geboorteland van de respondent in combinatie met dat van de moeder en vader van de respondent is een indeling naar etniciteit gemaakt.

Tabel B.8 Etniciteit

	po	*vo*	*mbo*
autochtoon	85%	87%	90%
westerse allochtoon	7%	8%	5%
niet-westerse allochtoon	8%	5%	6%

Tabel B.9 Verricht u betaalde arbeid en/of vrijwilligerswerk?

	po	*vo*	*mbo*
Ja, alleen betaalde arbeid	62%	61%	60%
Ja, alleen vrijwilligerswerk	6%	6%	6%
Ja, zowel betaalde arbeid als vrijwilligerswerk	18%	21%	18%
Nee	14%	13%	16%

De verschillen tussen de onderwijssectoren zijn hier niet statistisch significant. Het beeld is ongeveer gelijk aan dat van de partner. Zo'n driekwart heeft betaald werk, al dan niet in combinatie met vrijwilligerswerk. En 11-16% heeft geen baan en geen vrijwilligerswerk.

Achtergrondkenmerken leraren

Naast schoolleiders en ouders zijn dit jaar leraren[1] als aparte groep in een internetenquête bevraagd. We hebben enkele kenmerken van hen in kaart gebracht. Per onderwijssector vroegen we voor welke subgroep zij de vragenlijst in wilden vullen. In het po gaat het om groep.

Tabel B.10 po: voor welke groep vult u de vragenlijst in?

Groep	*% po*
1-2	22%
3-4-5	39%
6-7-8	39%

In het vo vroegen we naar 'bouw' en schooltype.

Tabel B.11 vo: voor welke 'bouw' en niveau vult de vragenlijst in?

	% vo
Onderbouw vmbo/havo/vwo	17%
Onderbouw vmbo	25%
Onderbouw havo	7%
Onderbouw vwo	13%
Bovenbouw vmbo	17%
Bovenbouw havo	9%
Bovenbouw vwo	12%

In het mbo is gevraagd naar sector, niveau en leerweg.

Tabel B.12 mbo: voor welke sector, niveau en leerweg vult u de vragenlijst in?

	% mbo
Sector:	
Zorg en welzijn	41%
Economie	27%
Techniek	24%
Landbouw	7%
Niveau:	
Niveau 1 / 2	31%
Niveau 3 / 4	69%
Leerweg:	
Bol	84%
Bbl	16%

Aan alle leraren is vervolgens gevraagd hoeveel jaar zij al onderwijs geven. In het po was dat 15 jaar, in vo én mbo beide 17 jaar.

Als laatste achtergrondkenmerk is gevraagd welke functies respondenten eventueel naast het leraarschap vervullen. De reacties staan in de volgende tabellen.

[1] De vragenlijst voor po spreekt van 'leerkrachten', die voor vo en mbo van 'docenten'. Vanwege leesbaarheid gebruiken we in deze rapportage de term 'leraren' in alle drie de sectoren.

Tabel B.13 Welke functies vervult u naast leraar? Meer antwoorden mogelijk

	po	*vo*	*mbo*
Intern begeleider/zorgcoördinator	6%	nvt	nvt
Remedial teacher	8%	nvt	nvt
Mentor/begeleider	nvt	72%	71%
Loopbaanoriëntatie/-begeleiding	nvt	10%	31%
Intern specialist leer-/gedragsproblemen	6%	11%	12%
Anders	21%	23%	23%
Geen	62%	17%	11%

De achtergrondkenmerken geven geen aanleiding om een weging toe te passen binnen de groep leraren.

Achtergrondkenmerken schoolleiders

Alle schoolleiders is gevraagd welke functie(s) zij hebben. Een respondent kon meer dan één antwoord geven. De resultaten staan in de onderstaande tabel.

Tabel B.14 Functie (meer antwoorden mogelijk)

	po	*vo*	*mbo*
Directeur	85%	60%	15%
Adjunct-directeur	6%	12%	1%
Directielid	2%	8%	5%
Bestuurslid	0%	4%	0%
Vestigingsdirecteur	2%	10%	6%
Domeindirecteur	0%	2%	6%
Opleidingscoördinator	0%	1%	13%
Teamleider/teamcoördinator	0%	5%	31%
Interne begeleider/ zorgcoördinator	2%	1%	2%
Studiekeuzeadviseur	0%	0%	3%
Mentor	0%	1%	7%
Docent	2%	2%	14%
Anders	5%	8%	18%

In het mbo is hiernaast nog gevraagd naar sector en leerweg.

Tabel B.15 Aanvullende achtergrondkenmerken mbo

MBO: Voor welke sector houdt u zich bezig met ouderbetrokkenheid?	*mbo*
Zorg en welzijn	27%
Landbouw	16%
Techniek	33%
Economie	24%

MBO: Voor welke leerweg vult u de vragenlijst in?	*mbo*
Bol	92%
Bbl	8%

Vergelijkingen met 2012 en 2009 en aanvullende analyses

In de analyse zijn de uitkomsten van 2014 op basis van de oorspronkelijke databestanden vergeleken met de resultaten van 2009 en 2012. Omdat de resultaten per sector en doelgroep worden gepresenteerd, zijn alle gegevens ongewogen vergeleken en gepresenteerd, waardoor er op enkele punten kleine verschillen kunnen optreden met de gerapporteerde resultaten van 2012 zoals die in het rapport van die meting zijn te lezen.
In de tabellen die rapporteren over vragen die in meerdere jaren zijn gesteld geven we door middel van kleuren en opmaak aan of er spraken is van significante trends. De percentages die vet en rood zijn gemaakt, zijn voor 2012 en 2014 of voor 2014 en 2009 significant verschillend op 0,05 niveau (95% zeker dat er een echt verschil is in de populatie. Anders gezegd: een op de twintig gevonden trends bestaat niet echt, maar wordt door de steekproefopzet veroorzaakt, de zogenaamde vals-positieven). Wanneer percentages wel rood maar niet vet zijn, dan zijn de verschillen significant verschillend op 0,1 niveau (90% zeker dat de gevonden verschillen echt bestaan).
Daarnaast zijn er dit jaar ook aanvullende analyses uitgevoerd op de enquêteresultaten. Daarbij is gekeken naar achtergrondvariabelen van scholen (stedelijkheid), ouders (aantal uren werk, opleidingsniveau en etniciteit) en leraren (bouw, jaren werkzaam in het onderwijs) en of deze significant samenhangen met verschillende houdingen of ervaringen (eveneens op het 0,05 niveau). Waar er verbanden zijn gevonden, worden die in de tekst besproken.

Casestudies

De uitkomsten van de enquête en de analyses zijn besproken met de begeleidingscommissie. Op basis van deze bespreking zijn aandachtspunten vastgesteld voor de kwalitatieve verdieping. Deze bestond uit acht casestudies in de vorm van diepte-interviews met ouders, leraren en schoolleiders van een school of opleiding. Doel was enerzijds inzicht krijgen in het functioneren van ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie, en daarnaast een beeld te krijgen van de voorwaarden voor optimaal functioneren van ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie.

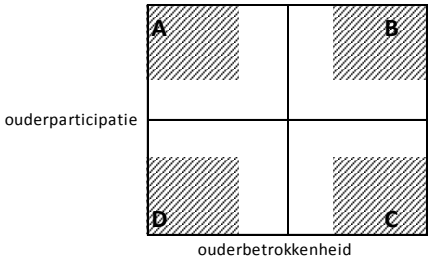
Onderzoeksgroep
Aan schoolleiders in de enquête is gevraagd of ze eventueel bereid zouden zijn om deel te nemen aan casestudies. In tabel B 16 staat per onderwijssoort het aantal schoolleiders dat bereid was om deel te nemen aan een casestudie. In alle onderwijssoorten was animo voor deelname ruim voldoende om een keuze te kunnen maken.

Tabel B.16 Aantal schoolleiders dat bereid was om deel te nemen aan een casestudie

	PO	VO	MBO
bereid om mee te werken aan casestudie	*52*	*38*	*18*
niet bereid om mee te werken aan casestudie	205	153	70
totaal	257	191	88

Op basis van de vragenlijst van de schoolleiders is een indeling gemaakt voor zowel ouderbetrokkenheid als ouderparticipatie. Voor de casestudies hebben we scholen gekozen die in één van de gearceerde gebieden vallen. Dit zijn scholen die op ouderbetrokkenheid en/of ouderparticipatie een hogere of een lagere score hebben dan het gemiddelde. Deze scholen zijn dus of veel actiever op ouderbetrokkenheid en/of – participatie of boeken juist minder resultaten op deze gebieden.

Figuur B.1 Matrix ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie

A school: hoge ouderbetrokkenheid & lage ouderparticipatie

B school: hoge ouderbetrokkenheid & hoge ouderparticipatie

C school: lage ouderbetrokkenheid & hoge ouderparticipatie

D school: lage ouderbetrokkenheid & lage ouderparticipatie

De selectie van de instellingen heeft plaats gevonden op basis van de gegevens uit het survey. Voor ouderbetrokkenheid is de vraag gebruikt 'Kunt u met behulp van een rapportcijfer aangeven hoe u vindt dat uw school hierop scoort? (de mate waarin ouders/verzorgers thuis activiteiten ondernemen om hun kinderen te ondersteunen)'.
Voor *ouderparticipatie* gebruiken we 'Kunt u met behulp van een rapportcijfer aangeven hoe u vindt dat uw school hierop scoort? (inbreng van ouders/verzorgers via medezeggenschapsraad, ouderraad en/of schoolbestuur)'.
In totaal zijn er acht scholen bezocht. Bij deze scholen hebben we gesproken met directie, leraren en ouders[2]. De spreiding van de scholen over de mate van betrokkenheid en participatie is te zien in tabel B.17.

Tabel B.17 Spreiding scholen in casestudies over mate betrokkenheid en mate van ouderparticipatie

	po	vo	mbo
A school: hoge ouderbetrokkenheid & lage ouderparticipatie	1		1
B school: hoge ouderbetrokkenheid & hoge ouderparticipatie	1	2	1
C school: lage ouderbetrokkenheid & hoge ouderparticipatie			
D school: lage ouderbetrokkenheid & lage ouderparticipatie	1	1	
Totaal	3	3	2

Per instelling zijn relevante beleidsdocumenten bestudeerd (schoolgidsen, jaarverslagen) en diepte-interviews gehouden met directies, leerkrachten/docenten en ouders. De interviews zijn door de onderzoekers uitgevoerd. Het veldwerk is gestart in tweede week van april 2014 en afgerond midden mei 2014. Zie Tabel 1.5

[2] Bij één basisschool bleek het niet mogelijk te zijn om leraren en ouders te spreken. Het gespreksverslag met de directie is wel voorgelegd aan een leraar en gevraagd om op- en of aanmerkingen te geven.

Tabel B.18 Achtergrondkenmerken respondenten, naar instelling (in aantallen)

	directie	Leer-krachten/leraren	Ouders in ouderaad/ platform/MR	Contact-/klasse-ouders	Doorsnee ouders
Instelling 1 po: lage betrokkenheid, lage participatie	1	2	1	1	4
Instelling 2 po: lage betrokkenheid, hoge participatie	1	6	1	-	2
Instelling 3 po: hoge betrokkenheid, hoge participatie	1	-	-	-	-
Instelling 4. vo-school: van lage naar hoge betrokkenheid/ participatie	1	2	2	-	-
Instelling 5 hoge ouder betrokken-heid en hoge participatie	1	5	2	2	1
Instelling 6: vo lage betrokkenheid en lage participatie	1	4	-	2	2
Instelling 7 mbo hoge ouderbetrok-kenheid, lage participatie	1	5	-	-	4
Instelling 8 mbo hoge ouderbetrok-kenheid, hoge participatie	3	5	8	-	-
Totaal	10	29	14	5	13

Bij de topiclijst die is voorgelegd aan de directies lag het accent op kenmerken van de organisatie: de visie en het beleid van de directie op ouderbetrokkenheid en –participatie. In de topiclijst voor de leerkrachten/leraren werd gefocust op het functioneren op ouderbetrokkenheid/-participatie (knelpunten, verbeterpunten) en op sterke en zwakke punten van de gehanteerde aanpakken. In de topiclijsten voor de ouders lag het accent op de ervaringen met ouderbetrokkenheid en –participatie. Zie Figuur B.2.

Tabel B.2 Topiclijsten directies, leraren en ouders

Directie

- Wat is uw visie op ouderbetrokkenheid? (website school/schoolgids).
- Hoe karakteriseert u de leerlingen-, ouder- en lerarenpopulatie?
- Wat zijn succesfactoren in de samenwerking tussen ouders en school? (betrokkenheid/participatie).
- Wat zijn knelpunten en toegepaste oplossingen? (betrokkenheid/participatie).
- Wat is de visie op de ondersteunende rol van (speciale groepen) ouders wat betreft de ontwikkelingskansen, de schoolloopbaan en het welbevinden van de leerlingen?
- Zijn de voorwaarden op uw school aanwezig voor het optimaliseren van de leerlingprestaties in samenwerking met de ouders? (schoolbeleid, draagvlak, visie, planmatige aanpak, maatwerk, kritische succesfactoren, structuur, cultuur, bereidheid, vaardigheid).

Leerkrachten/leraren en ouders

- Rol ouders in relatie tot school (website school/schoolgids).
- Karakterisering ouderpopulatie.
- Wat zijn succesfactoren in de samenwerking tussen ouders en school? (betrokkenheid/participatie).
- Onderwijsondersteunend gedrag van ouders thuis, de ouder als rolmodel, de communicatie met de school, het kind ondersteunen bij het maken van studiekeuzes en bediscussiëren van adequate leerstrategieën en het versterken van onderlinge oudercontacten bij opvoeding en onderwijs.
- Wat zijn knelpunten en toegepaste oplossingen? (betrokkenheid/participatie).
- Wat is de visie op de ondersteunende rol van (speciale groepen) ouders wat betreft de ontwikkelingskansen, de schoolloopbaan en het welbevinden van de leerlingen? (posities van ouders ten opzichte van de school: de individuele rechthebbende positie, de positie van de ouder als schoolpartner en de positie als lid van ouder-ouderverbanden).
- Zijn de voorwaarden op uw school aanwezig voor het optimaliseren van de leerlingprestaties in samenwerking met de ouders? (schoolbeleid, draagvlak, visie, planmatige aanpak, maatwerk, kritische succesfactoren, structuur, cultuur, bereidheid, vaardigheid).

Op basis van de interviews heeft het onderzoeksteam integrale beschrijvingen van doel, opzet en functioneren van ouderbetrokkenheid op deze scholen opgesteld. Deze verslagen zijn teruggekoppeld met de schoolleiders ter controle.

Bijlage 2 Tabellenrapportage

1 Leeswijzer tabellen

Voor vragen die ook in de eerdere metingen zijn gesteld, geven de tabellen in deze bijlage de **percentages voor 2014, 2012 en 2009 achter elkaar. De percentages die vet en rood** zijn gemaakt, zijn voor 2012 en 2014 of voor 2014 en 2009 significant verschillend op 0,05 niveau (95% zeker dat er een echt verschil is). Wanneer percentages wel rood maar niet vet zijn, dan zijn de verschillen significant verschillend op 0,1 niveau (90% zeker dat de gevonden verschillen echt bestaan).

2 Schoolleiders

2.1 Visie en beleid rond ouderbetrokkenheid

Tabel 2.1 Wat zijn de voornaamste redenen om ouders/verzorgers bij de school[3] te betrekken? (meer antw. mogelijk, maximaal 3) Percentages 2014, 2012, 2009

	po	*vo*	*mbo*
Ouderbetrokkenheid is nodig omdat het zonder ouders/verzorgers onmogelijk is alle geplande (buitenschoolse) activiteiten uit te voeren	47 45 44	9 7 7	1 0 -
Door ouderbetrokkenheid te stimuleren wordt geprobeerd een pedagogisch klimaat bij de leerling thuis te creëren dat gunsig is voor hun leerprestaties	**52 41 42**	57 49 **37**	**67 35 -**
Met ouderbetrokkenheid wordt een belangrijke stem gegeven aan ouders/verzorgers	25 23 27	34 32 42	11 5 -
Met ouderbetrokkenheid wordt invulling gegeven aan de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor goed onderwijs	**83 72 57**	**82 70 61**	45 35 -
Ouders/verzorgers moeten vertegenwoordigd zijn in inspraakorganen	19 17 19	26 20 34	1 2 -
Het is belangrijk voor school dat ouders/verzorgers meedenken over het beleid	**18 11 11**	32 28 24	5 4 -
Het is belangrijk voor school dat ouders/verzorgers meespreken over de kwaliteit van het onderwijs	**33 13 21**	41 38 42	17 12 -
Ouderbetrokkenheid is nodig om voldoende aandacht te kunnen geven aan bepaalde vakken	**2 7 13**	1 1 1	0 0 -
Ouderbetrokkenheid is nodig om voortijdig schoolverlaten (vsv) te voorkomen	nvt	nvt	65 71 -
Ouderbetrokkenheid is nodig om schoolverzuim terug te dringen	nvt	nvt	53 62 -
Ouderbetrokkenheid is nodig voor loopbaanoriëntatie en -begeleiding (lob)	nvt	nvt	19 22 -
Anders/niet	**5 1 2**	3 1 1	2 2 -

[3] Het woord 'school' is in de mbo-vragenlijst door 'instelling' vervangen. Vanwege leesbaarheid spreken we in het rapport alleen van 'school'.

Tabel 2.2 Belangrijkste reden voor ouderbetrokkenheid (gesorteerd van meest naar minst belangrijk in alle sectoren gezamenlijk) Percentages 2014

	po	*vo*	*mbo*
Met ouderbetrokkenheid wordt invulling gegeven aan de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor goed onderwijs	63	50	23
Door ouderbetrokkenheid te stimuleren wordt geprobeerd een pedagogisch klimaat bij de leerling thuis te creëren dat gunstig is voor hun leerprestaties	14	22	35
Met ouderbetrokkenheid wordt een belangrijke stem gegeven aan ouders/verzorgers	6	7	1
Het is belangrijk voor school dat ouders/verzorgers meespreken over de kwaliteit van het onderwijs	4	8	5
Het is belangrijk voor school dat ouders/verzorgers meedenken over het beleid	3	5	3
Ouderbetrokkenheid is nodig omdat het zonder ouders/verzorgers onmogelijk is alle geplande (buitenschoolse) activiteiten uit te voeren	7	1	0
Ouderbetrokkenheid is nodig om voortijdig schoolverlaten (vsv) te voorkomen	0	0	15
Anders/niet	3	4	2
Ouderbetrokkenheid is nodig om schoolverzuim terug te dringen	0	0	11
Ouders/verzorgers moeten vertegenwoordigd zijn in inspraakorganen	0	2	1
Ouderbetrokkenheid is nodig voor loopbaanoriëntatie en -begeleiding	0	0	5
Ouderbetrokkenheid is nodig om voldoende aandacht te kunnen geven aan bepaalde vakken	1	0	0

Tabel 2.3 Wat is over de ouderbetrokkenheid vastgelegd? Percentages 2014, 2012, 2009

	po	*vo*	*mbo*
De (visie op de) rol van de ouders/verzorgers in de school	57 56 56	**42 53 46**	**26 14 -**
Wijze van informatievoorziening over het beleid van de school	74 76 70	59 63 58	41 34 -
Invloed van ouders/verzorgers via medezeggenschapsraad, ouderraad en/of schoolbestuur	90 92 91	**86 93 92**	25 27 -
Wederzijdse verwachtingen (bijv, in een onderwijsovereenkomst)	14 13 -	**13 27 -**	40 40 -
Betrekken van ouders/verzorgers bij buitenschoolse activiteiten	66 58 **57**	19 19 19	5 2 -
Stimuleren van ouders/verzorgers om thuis activiteiten te ondernemen die gunstig zijn voor de leerprestaties van het kind	42 44 40	**22 35 31**	**0 14 -**
Rol van externe medeopvoeders (zoals verenigingen, jeugdwerk, welzijnswerk)	12 11 10	10 9 9	6 10 -
Betrekken van ouders bij het onderwijs	39 45 34	**24** 30 **4**	- - -
Er is niets vastgelegd	2 1 1	3 2 3	20 16 -
Anders	3 2 3	4 3 5	13 14 -

Tabel 2.4 Is er iemand aangewezen voor het coördineren van het ouderbeleid van uw school? Percentages 2014, 2012, 2009

	po	*vo*	*mbo*
Ja	41 49 47	33 43 40	nvt
Nee	58 50 52	63 53 56	nvt
Weet niet	0 1 2	4 4 4	nvt

Tabel 2.7 Wie voert de taken op het gebied van ouderbeleid primair uit? Percentages 2014, 2012, 2009

	po	*vo*	*mbo*
Aparte oudercontact-functionaris	6 13 11	**2** 5 **3**	1 0
Directeur/directielid	71 63 70	**60** 66 **77**	19 22
Decaan	0 0 -	**0** 2 **-**	1 6
Vertrouwenspersoon	0 1 -	**0** 0 **-**	0 0
Mentor	0 0 -	**20** 16 **4**	39 39
Intern begeleider	4 6 4	**2** 0 **0**	3 5
Leraar/Docent	11 7 7	**4** 2 **4**	19 17
Bestuurslid	0 2 1	**1** 0 **0**	0 1
Anders	8 7 7	**12** 9 **12**	11 10

Tabel 2.5 Heeft uw school een of meerdere ouders aangewezen die als contactpersoon dient voor zowel ouders als leerkrachten? Percentages 2014, 2012, 2009

	po	*vo*	*mbo*
Ja	66 55 **42**	**33 24 24**	**6 1**
Nee	33 44 **57**	**67 73 74**	**89 85**
Weet niet	1 0 **1**	**0 2 2**	**6 14**

Tabel 2.6 Onderneemt uw school specifieke activiteiten om leraren te ondersteunen in het contact met o
Percentages 2014

	po	*vo*	*mbo*
Ja	50%	57%	28%
Nee	48%	42%	63%
ik niet	1%	2%	9%

Tabel 2.7 Welke activiteiten onderneemt de school? Percentages van de groep die aangaf dat de school specifieke activiteiten onderneemt. Percentages 2014

	po	*vo*	*mbo*
Alle leraren krijgen hiervoor tijd in hun normjaartaak	42%	52%	60%
We bespreken dit onderwerp regelmatig in het team	75%	39%	48%
Er is scholing/training beschikbaar om goed met ouders om te gaan	62%	72%	36%
Er zijn materialen voor ontwikkeld	9%	11%	12%
Andere activiteiten	13%	16%	24%

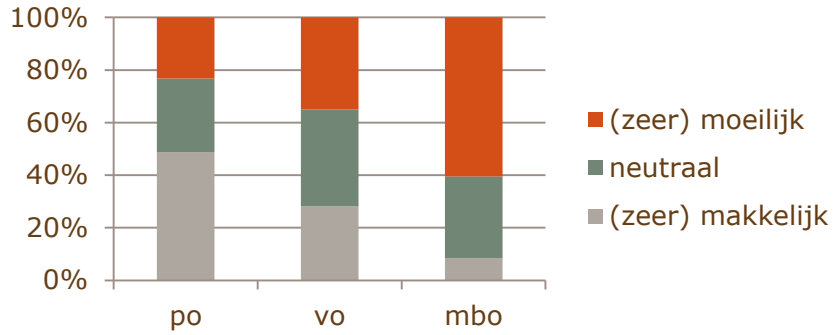
2.2 Betrekken van ouders bij de school

Tabel 2.8 Bij welke activiteiten worden ouders structureel betrokken? Percentages 2014, 2012, 2009

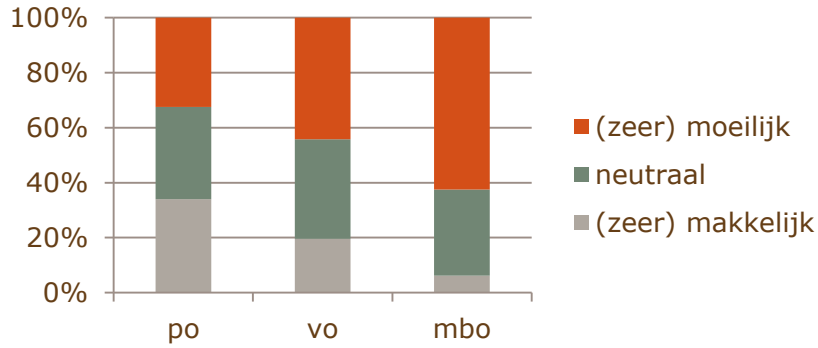
	po	*vo*	*mbo*
Organiseren buitenschoolse activiteiten	96 94 **84**	34 33 34	**3 0**
Ondersteunen bij computergebruik op school	**32 22 19**	1 1 1	nvt
Werven van sponsorgelden	37 32 **26**	**16 9 8**	nvt
Schoonmaken/reparaties ed	62 64 **53**	1 0 1	nvt
Verzorgen van informatieavonden voor ouders	**37 25 -**	66 61 -	24 28
Het leggen en onderhouden van contacten met andere ouders	48 52 46	44 50 **57**	9 9
Bijdragen aan de nieuwsbrief/schoolkrant e.d.	**36 26** 32	17 22 18	nvt
Bijdragen aan projecten/thema op school	76 73 **62**	**31 44** 37	nvt
Bijdragen aan onderwijs in de klas	**34 56 45**	**8** 7 **1**	nvt
Ondersteunen bij de bibliotheek e.d.	52 50 46	36 30 35	nvt
Vervoer en begeleiding van leerlingen bij buitenschoolse activiteiten	89 93 **81**	28 31 36	nvt
Helpen bij het overblijven tussen de middag	61 57 **44**	nvt	nvt
Inzetten van werkervaring	**45 33 -**	52 45 -	12 9
Anders	7 7 8	16 10 18	41 43

Figuur 2.1 Hoe makkelijk of moeilijk is het om ouders/verzorgers te betrekken bij ondersteunende activiteiten?

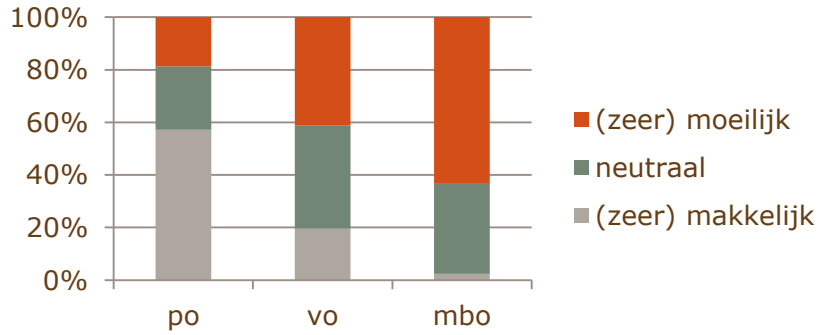
A: ondersteunende activiteiten voor de organisatie van de school

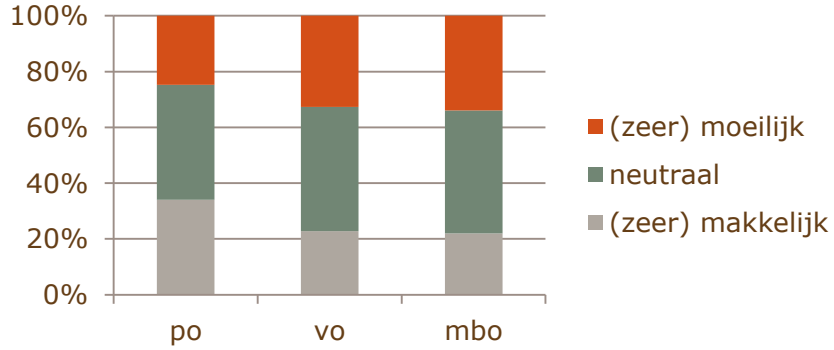

B: ondersteunende activiteiten voor de organisatie van het onderwijs

C: ondersteunende activiteiten in de klas

D: ondersteunende activiteiten voor leerondersteuning thuis

Tabel 2.9 Welke acties onderneemt uw school om ouders te stimuleren thuis hun kinderen te ondersteunen? Percentages 2014, 2012, 2009

	po	*vo*	*mbo*
Verstrekken van schriftelijke/digitale informatie	**86** 84 **60**	**82** 86 **63**	73 72
Mondelinge toelichting over de beste aanpak on hun kind te ondersteunen	**87** 79 **70**	**73** 77 **60**	38 39
Meegeven van lesmateriaal aan ouders voor gebruik thuis	**83** 74 **65**	23 21 18	7 8
Ernaar vragen en ter sprake brengen bij individuele gesprekken	85 87 87	78 85 **87**	62 66
Organiseren van thema/informatiebijeenkomsten	59 56 -	75 81 -	**68 47**
geen specifieke acties	0 2 **3**	1 0 1	2 5
Anders	36 - **9**	**8 4** 12	3 7

2.3 Medezeggenschap

Tabel 2.10 Welke organen zaken op uw school ingericht waarmee ouders structureel bij de school worden betrokken? Percentages 2014, 2012, 2009

	po	*vo*	*mbo*
Platforma, werkgroepen of klankbordgroepen van ouders	**44 25 27**	54 56 45	12 52
Ouderraad	**86 77 72**	74 74 76	22 15
MR/GMR	**100** 99 **96**	95 91 90	15 -
Schoolbestuur	**29 38 43**	16 16 **25**	7 -
Andere organen	10 10 10	8 4 8	19 18

Tabel 2.11 Hoe makkelijk of moeilijk is het om ouders te betrekken bij onderstaande organen? Percentages 2014, 2012, 2009

po	*Zeer makkelijk*	*Makkelijk*	*Neutraal*	*Moeilijk*	*Zeer moeilijk*	*Weet niet*
Deelname aan platforms werkgroepen of klankbordgroepen	**2 2 1**	**24 18 17**	**33 20 26**	**22 27 24**	**5 11 12**	**13 23 19**
Ouderraad	4 4 2	42 42 33	33 26 26	15 17 24	3 1 7	3 9 8
MR/GMR	2 2 1	33 25 20	29 32 28	29 30 38	7 9 11	0 1 1
Schoolbestuur	**0 1 0**	**8 9 10**	**27 20 21**	**16 21 19**	**8 16 17**	**41 34 33**

vo	*Zeer mak-kelijk*	*Makkelijk*	*Neutraal*	*Moeilijk*	*Zeer moei-lijk*	*Weet niet*
Deelname aan plat-forms werkgroepen of klankbordgroepen	6 4 2	32 31 29	22 26 25	22 22 22	10 9 10	8 8 11
Ouderraad	2 6 2	35 32 31	28 24 26	16 20 25	7 7 6	12 11 10
MR/GMR	2 3 0	27 25 24	35 28 29	27 30 31	7 11 11	2 4 5
Schoolbestuur	0 0 0	5 6 7	25 17 19	7 9 11	6 13 11	57 56 52

mbo	*Zeer mak-kelijk*	*Makkelijk*	*Neutraal*	*Moeilijk*	*Zeer moei-lijk*	*Weet niet*
Deelname aan plat-forms werkgroepen of klankbordgroepen	0 1	8 5	19 14	11 23	13 13	49 44
Ouderraad	0 0	2 5	18 19	16 16	8 12	56 47
MR/GMR	0 -	3 -	16 -	11 -	9 -	60 -
Schoolbestuur	0 -	1 -	13 -	10 -	7 -	69 -

Tabel 2.12 Stelling: de formele medezeggenschap van ouders is een meerwaarde voor de school. Percentages 2014

	po	*vo*	*mbo*
Helemaal mee eens	13%	10%	5%
Mee eens	66%	71%	34%
Neutraal	17%	16%	46%
Mee oneens	4%	2%	13%
Helemaal mee oneens	0%	1%	3%

2.4 Informatie van school aan ouders

Tabel 2.13 Gebruikt uw school de volgende communicatiemiddelen in de communicatie met ouders/verzorgers4? Percentages 'ja' naar onderwijssector[5] voor 2014

	po	*vo*	*mbo*
Intakegesprek	95%	76%	74%
Spreekuur	26%	40%	36%
Informatieve/thematische ouderbijeenkomst	90%	97%	90%
Vorderingsgesprek/10-15minutengesprek	100%	100%	90%
Huisbezoek bij ouders/verzorgers thuis	39%	34%	15%
Open dag/informatiemarkt	63%	98%	94%
Vergadering (toegankelijk voor ouders/verzorgers)	45%	31%	7%
Gesprek over het handelingsplan	96%	96%	72%
Schooladviesgesprek	100%	85%	71%
Ontvangst van ouders en kinderen 's morgens bij de deur door schoollei-der	77%	19%	0%
E-mail	93%	97%	80%
Sociale media (Twitter, Facebook, etc)	37%	60%	34%
Digitaal ouderportaal of ouderplatform (bijv. binnen leerlingvolgsysteem)	18%	61%	32%

Tabel 2.14 Is de mondelinge communicatie van uw school bedoeld om ouders te informeren of worden ouders ook naar hun mening gevraagd? Percentages 2014, 2012, 2009

	po	*vo*	*mbo*
Uitsluitend bedoeld om ouders te informeren	1 2 2	3 1 4	9 10 -
Voornamelijk bedoeld om ouders te informe-ren	28 30 30	37 33 38	43 40 -
Bedoeld om te infor-meren en om de me-ning van ouders te vragen	71 67 68	60 65 58	43 46 -
Weet niet	0 1 0	0 0 1	5 4 -

[4] Deze vraag is in vorige metingen anders gesteld (toen is gevraagd naar de frequentie) waardoor 1-op-1 vergelijken van percentages niet mogelijk is.
[5] Antwoordmogelijkheden waren 'ja', 'nee', 'ik niet'. De categorie 'ik niet' is steeds door enkele procenten gekozen, met uitzondering van huisbezoeken in het mbo (10% wist dit niet).

2.5 Partnerschap

Tabel 2.15 In welke mate is men het een met de volgende stelling (PO) Percentages 2014, 2012, 2009

po	*Helemaal mee eens*	*Mee eens*	*Neutraal*	*Oneens*	*Helemaal oneens*	*Weet niet*
Op deze school worden bijdragen en suggesties van ouders/verzorgers over het schoolbeleid door het team zeer gewaardeerd.	7 10 7	64 59 57	25 26 31	4 4 3	0 0 0	0 1 1
Op deze school worden bijdragen en suggesties van ouders/verzorgers over de kwaliteit van het onderwijs door het team zeer gewaardeerd.	5 8 6	54 46 55	34 38 33	5 7 4	0 0 0	1 0 2
Leraren passen hun handelen aan naar aanleiding van de inbreng van ouders/verzorgers.	**2 0** 1	**40 29** 33	**48 55** 53	**10 14** 11	**0 1** 1	**0 1** 2
Inspraak van ouders/verzorgers wordt door de leraren in de school soms als lastig ervaren.	**3** 2 **1**	**59** 51 **43**	**23** 29 **35**	**13** 17 **17**	**2** 0 **2**	**0** 0 **1**
Invloed van ouders/verzorgers op het vormgeven van het curriculum is wenselijk.	**1** 1 **1**	**21** 19 **17**	**34** 43 **43**	**37** 29 **30**	**5** 6 **6**	**1** 3 **3**
Ouders/verzorgers zijn medeverantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs en de kwalitatieve invulling van het onderwijsprogramma.	3 2 2	21 21 25	32 34 31	37 34 34	7 8 7	0 0 1

Nb het is mogelijk dat de significantie hier wordt beïnvloed door de toevoeging van weet niet.

Tabel 2.16 In welke mate is men het een met de volgende stelling (VO) Percentages 2014, 2012, 2009

vo	*Helemaal mee eens*	*Mee eens*	*Neutraal*	*Oneens*	*Helemaal oneens*	*Weet niet*
Op deze school worden bijdragen en suggesties van ouders/verzorgers over het schoolbeleid door het team zeer gewaardeerd.	5 8 5	55 55 53	33 30 37	6 5 3	1 0 0	1 2 2
Op deze school worden bijdragen en suggesties van ouders/verzorgers over de kwaliteit van het onderwijs door het team zeer gewaardeerd.	4 7 3	52 46 49	38 36 40	6 7 7	1 0 0	1 4 2
Leraren passen hun handelen aan naar aanleiding van de inbreng van ouders/verzorgers.	2 0 2	31 29 22	51 51 55	13 16 16	0 1 1	4 2 3
Inspraak van ouders/verzorgers wordt door de leraren in de school soms als lastig ervaren.	**1** 2 **1**	**60** 54 **46**	**25** 25 **31**	**13** 16 **17**	**1** 1 **2**	**0** 2 **3**
Invloed van ouders/verzorgers op het vormgeven van het curriculum is wenselijk.	2 2 0	13 12 10	32 39 38	42 32 37	11 11 11	1 3 4
Ouders/verzorgers zijn medeverantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs en de kwalitatieve invulling van het onderwijsprogramma.	**3 3** 2	**19 20** 19	**28 33** 30	**38 27** 33	**11 16** 13	**0 3** 3

Nb het is mogelijk dat de significantie hier wordt beïnvloed door de toevoeging van weet niet.

Tabel 2.17 In welke mate is men het een met de volgende stelling (MBO) Percentages 2014, 2012

mbo	*Helemaal mee eens*	*Mee eens*	*Neutraal*	*Oneens*	*Helemaal oneens*	*Weet niet*
Op deze school worden bijdragen en suggesties van ouders/verzorgers over het schoolbeleid door het team zeer gewaardeerd.	9 13	40 28	35 45	3 4	2 0	10 10
Op deze school worden bijdragen en suggesties van ouders/verzorgers over de kwaliteit van het onderwijs door het team zeer gewaardeerd.	9 10	42 42	32 34	5 5	2 1	10 8
Leraren passen hun handelen aan naar aanleiding van de inbreng van ouders/verzorgers.	1 5	38 26	38 46	11 14	2 3	10 6
Inspraak van ouders/verzorgers wordt door de leraren in de school soms als lastig ervaren.	2 1	38 30	35 29	15 24	2 4	8 12
Invloed van ouders/verzorgers op het vormgeven van het curriculum is wenselijk.	0 0	12 10	25 27	38 41	20 17	5 5
Ouders/verzorgers zijn medeverantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs en de kwalitatieve invulling van het onderwijsprogramma.	0 0	12 7	25 20	38 46	19 24	6 4

Nb het is mogelijk dat de significantie hier wordt beïnvloed door de toevoeging van weet niet.

Tabel 2.18 Vinden schoolleiders dat school een taak heeft bij opvoeding van de leerlingen (meerdere antwoorden mogelijk) Percentages 2014, 2012, 2009

	po	*vo*	*mbo*
Ja voor gezondheid	**84 91 -**	91 94 -	73 82 -
Ja voor geldzaken	31 33 -	58 65 -	51 61 -
Ja voor sociale relaties en pesten	**96 100 -**	96 98 -	**76 93 -**
Ja voor seksualiteit	54 61 -	**79 87 -**	42 48 -
Ja voor gebruik internet en sociale media	88 88 -	96 94 -	70 78 -
Ja voor ander thema	8 7 -	11 11 -	11 16 -
Nee school heeft geen taak bij opvoeding	1 0 -	0 2 -	8 6 -

Tabel 2.19 Stelling: Een goed partnerschap tussen school en ouders draagt bij aan een betere leerloopbaan van de leerling. Percentages 2014

	po	*vo*	*mbo*
Helemaal mee eens	59%	52%	44%
Mee eens	40%	45%	49%
Neutraal	1%	2%	7%
Mee oneens	0%	1%	0%
Helemaal mee oneens	0%	0%	0%

Tabel 2.20 Vijf stellingen Percentages 2014

Het is een taak van de school om te stimuleren dat ouders hun kinderen thuis ondersteunen.

	po	*vo*	*mbo*
Helemaal mee eens	16%	14%	9%
Mee eens	64%	65%	58%
Neutraal	17%	14%	25%
Mee oneens	3%	6%	8%
Helemaal mee oneens	0%	1%	0%
Weet ik niet	0%	0%	0%

Ouders kunnen door thuis hun kind te ondersteunen de schoolprestaties van de leerling ***verhogen***

	po	*vo*	*mbo*
Helemaal mee eens	28%	37%	27%
Mee eens	63%	60%	72%
Neutraal	9%	3%	1%
Mee oneens	0%	0%	0%
Helemaal mee oneens	0%	0%	0%
Weet ik niet	0%	0%	0%

*Ondersteuning thuis kan een **negatief** effect hebben op schoolprestaties van de leerling*

	po	*vo*	*mbo*
Helemaal mee eens	2%	2%	3%
Mee eens	24%	19%	7%
Neutraal	22%	19%	20%
Mee oneens	35%	43%	57%
Helemaal mee oneens	17%	17%	11%
Weet ik niet	0%	1%	1%

Op deze school geven we ouders de boodschap dat hun ondersteuning thuis belangrijk is voor de schoolprestaties van hun kind

	po	*vo*	*mbo*
Helemaal mee eens	14%	17%	8%
Mee eens	67%	67%	60%
Neutraal	16%	14%	27%
Mee oneens	2%	2%	0%
Helemaal mee oneens	0%	0%	1%
Weet ik niet	0%	0%	3%

Op deze school begeleiden we leraren als ze het moeilijk vinden om ondersteuning thuis te stimuleren

	po	*vo*	*mbo*
Helemaal mee eens	5%	2%	0%
Mee eens	35%	34%	24%
Neutraal	40%	34%	39%
Mee oneens	15%	24%	22%
Helemaal mee oneens	3%	2%	9%
Weet ik niet	2%	4%	7%

Tabel 2.21 Organiseert uw school activiteiten voor ouders om onderlinge ervaringen uit te wisselen, zoals 'ouderkamers', (opvoed)cursussen of opvoeddebatten? Percentages 2014

	po	*vo*	*mbo*
Ja	30%	35%	8%
Nee	70%	63%	83%
Weet ik niet	0%	2%	9%

Tabel 2.22 Geeft uw school leerlingen een actieve rol in ouder-gerichte activiteiten, zoals individuele voortgangsgesprekken of ouderavonden (alleen vo en mbo) Percentages 2014

	vo	*mbo*
Ja	64%	67%
Nee	34%	27%
Weet ik niet	3%	6%

2.6 Samenvattend: scores en knelpunten

Tabel 2.23 Oordeel van de schoolleider over hoe goed de school op dit onderdeel scoort. Rapportcijfers 2014, 2012, 2009

	po	*vo*	*mbo*
Betrokkenheid van ouders bij het onderwijs	**6.8** 6.7 **6.0**	**4.3** **6.6** 3.9	3.2 -
Het betrekken van ouders bij buitenschoolse activiteiten	**7.6** 7.4 **7.0**	5.3 5.2 5.2	2.6 2.5
De mate waarin ouders reageren op communicatie vanuit de school	6.7 6.6 6.8	6.6 6.4 6.4	5.9 5.5
In breng van ouders via MR/ouderraad en/of schoolbestuur	7.4 7.2 7.3	7.3 7.0 7.2	4.3 4.1
De mate waarin ouders thuis activiteiten ondernemen om hun kinderen te ondersteunen	6.5 6.6 6.4	6.2 6.3 6.0	5.1 5.4
De betrokkenheid van medeopvoeders	6.3 6.3 6.0	5.7 5.5 5.6	5.2 5.0

Tabel 2.24 Wat zijn de belangrijkste knelpunten die zich voordoen bij het betrekken van ouders bij de school? Percentages 2014, 2012, 2009

	po	*vo*	*mbo*
Ouders hebben vaak geen zin om meer bij de school betrokken te zijn.	8 6 13	**9 20 31**	19 17 -
Ouders hebben vaak geen tijd om meer bij de school betrokken te zijn.	**72 81 83**	**61** 64 **76**	34 43 -
Het niet beheersen van de Nederlandse taal houdt ouders tegen meer bij de school betrokken te raken.	17 21 19	14 17 15	19 18 -
Ouders zien het belang niet in van meer betrokkenheid bij de school.	11 17 13	8 15 **25**	17 17 -
Ouders vinden onderwijs niet hun verantwoordelijkheid.	20 20 24	27 20 35	17 21 -
Ouders vinden kinderen oud genoeg om zelf verantwoordelijkheid te nemen.		23 16 -	58 54 -
Ouders achten zich niet capabel.	13 11 19	**12** 10 **24**	**6 0 -**
Problemen in de communicatie, doordat docenten het moeilijk vinden om met ouders te communiceren.	14 11 12	**8 16** 9	7 3 -
Ouders vertrouwen er te gemakkelijk op dat het wel goed gaat.	21 27 -	25 26 -	33 29 -
Ouders gedragen zich alleen als consument.	**28 20 -**	32 29 -	**28 13 -**
Het schoolteam heeft te weinig tijd om zich in te zetten voor ouderbetrokkenheid.	10 9 -	11 8 -	18 18 -
Docenten vinden het lastig om om te gaan met eisende en agressieve ouders.	**30 22 -**	26 21 -	**8 1 -**
Anders,k:	7 3 **12**	5 3 7	6 9 -
Weet niet	2 2 2	3 2 5	0 3 -

Tabel 2.25 Welk knelpunt vindt u het belangrijkst? Percentages 2014

	po	*vo*	*mbo*
Ouders hebben vaak geen tijd om meer bij de school betrokken te zijn	44%	31%	11%
Ouders gedragen zich alleen als consument.	9%	14%	9%
Ouders vinden onderwijs niet hun verantwoordelijkheid.	7%	9%	8%
Ouders vertrouwen er te gemakkelijk op dat het wel goed gaat	5%	9%	10%
Ouders vinden kinderen oud genoeg om zelf verantwoordelijkheid te nemen	*(niet gevraagd)*	8%	27%
Docenten vinden het lastig om om te gaan met eisende en agressieve ouders	10%	6%	0%
Het schoolteam heeft te weinig tijd om zich in te zetten voor ouderbetrokkenheid	3%	6%	10%
Het niet beheersen van de Nederlandse taal houdt ouders tegen meer bij de school betrokken te raken	6%	3%	4%
Ouders zien het belang niet in van meer betrokkenheid bij de school.	2%	4%	5%
Problemen in de communicatie, doordat docenten het moeilijk vinden om met ouders te communiceren	4%	2%	3%
Weet niet	1%	4%	4%
Ouders hebben vaak geen zin om meer bij de school betrokken te zijn	1%	2%	8%
Anders	4%	1%	3%

3 Leraren

3.1 Visie op ouderbetrokkenheid

Tabel 3.1 Visie op ouderbetrokkenheid; drie stellingen Percentages 2014

A. Zonder ouders/verzorgers is het onmogelijk alle geplande (buitenschoolse) activiteiten uit te voeren.

	po	*vo*	*mbo*
Helemaal mee eens	50%	8%	14%
Mee eens	42%	30%	26%
Neutraal	4%	31%	22%
Mee oneens	2%	26%	29%
Helemaal mee oneens	1%	5%	7%

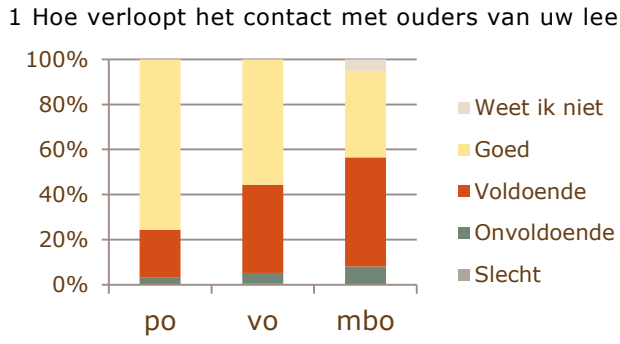
B. Het klimaat bij de leerlingen thuis is van invloed op hun leerprestaties.

	po	*vo*	*mbo*
Helemaal mee eens	63%	72%	72%
Mee eens	33%	25%	25%
Neutraal	2%	1%	1%
Mee oneens	1%	2%	0%
Helemaal mee oneens	1%	0%	2%

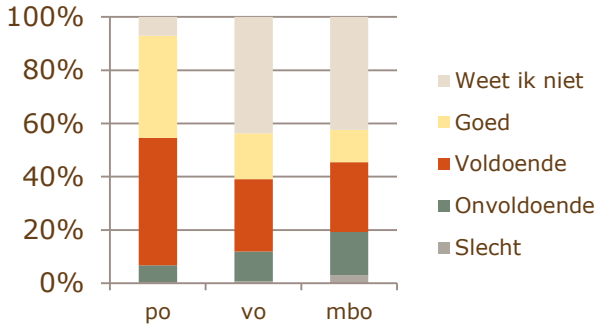
C. Het is belangrijk dat ouders meedenken en meespreken over de kwaliteit van het onderwijs.

	po	*vo*	*mbo*
Helemaal mee eens	21%	17%	23%
Mee eens	60%	54%	48%
Neutraal	14%	21%	19%
Mee oneens	4%	7%	7%
Helemaal mee oneens	0%	1%	2%

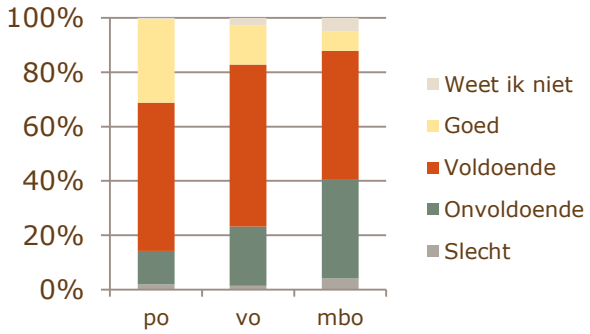
Figuur 3.1 Kwaliteit ouderbetrokkenheid; zes aspecten

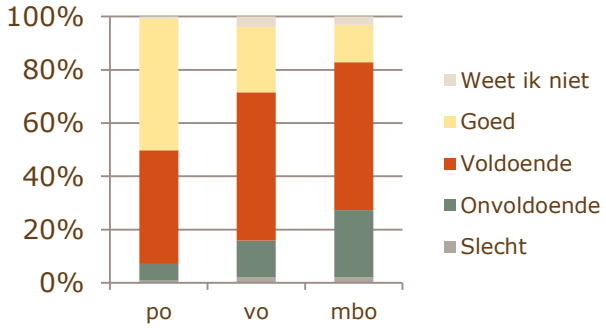
2 Hoe verloopt het onderlinge contact tussen de ouders van uw leerlingen?

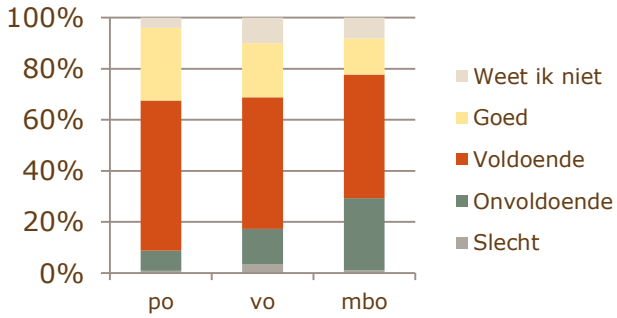

3 Hoe betrokken zijn de ouders bij de school?

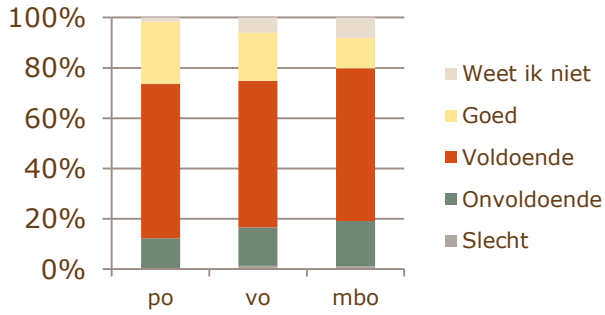

4 Hoe betrokken zijn de ouders bij de schoolloopbaan van hun kind?

5 Hoe goed zijn ouders op de hoogte van uw verwachtingen en ideeën over de betrokkenheid van ouders thuis?

6 Hoe goed bent u op de hoogte van de verwachtingen en ideeën van ouders over hun betrokkenheid thuis?

3.2 Communicatie met ouders

Tabel 3.2 Welke thema's m.b.t. de ontwikkeling van leerlingen vindt u belangrijk om met de ouders te bespreken? Percentages (zeer) belangrijk naar sector Percentages 2014

	po	*vo*	*mbo*
Leervorderingen (cijfers, prestaties)	97%	97%	86%
Sociale ontwikkeling, gedrag	100%	97%	91%
Pesten en gepest worden (bijv. via sociale media)	97%	93%	86%
Normen en waarden	92%	82%	87%
Verzuim	87%	93%	89%
Schoolkeuze (po), keuze vervolgopl.(vo), keuze vervolgopl/beroepskeuze (mbo)	72%	79%	81%
Extra ondersteuningsbehoeften (leer-/gedragsproblemen, extra hulp)	100%	91%	90%
Andere thema's	23%	23%	31%

Tabel 3.3 Welke communicatiemiddelen gebruikt u in de communicatie met ouders en met welk doel? Percentages 2014

po

	uitsluitend informeren	*voornamelijk informeren*	*informeren & mening vragen*	*gebruik ik/ school niet*
Intakegesprek	6%	28%	38%	28%
Spreekuur	2%	12%	21%	65%
Informatieve/thematische ouderbijeenkomst	9%	49%	35%	7%
Vorderingsgesprek/10-15minutengesprek	6%	29%	65%	0%
Huisbezoek bij ouders/verzorgers thuis	2%	9%	32%	57%
Open dag/informatiemarkt	12%	33%	17%	38%
Vergadering (toegankelijk voor ouders/verzorgers)	4%	8%	33%	55%
Gesprek over het handelingsplan	7%	32%	56%	6%
Schooladviesgesprek	5%	27%	53%	15%
Losse brieven	32%	45%	13%	9%
E-mail	18%	46%	25%	11%
Sociale media (Twitter, Facebook, etc)	9%	16%	5%	70%
Digitaal ouderportaal of ouderplatform (bijv. binnen leerlingvolgsysteem)	8%	19%	7%	67%

vo

	uitsluitend informeren	*voornamelijk informeren*	*informeren & mening vragen*	*gebruik ik/ school niet*
Intakegesprek	4%	24%	26%	46%
Spreekuur	1%	15%	30%	54%
Informatieve/thematische ouderbijeenkomst	9%	52%	28%	10%
Vorderingsgesprek/10-15minutengesprek	6%	24%	66%	4%
Huisbezoek bij ouders/verzorgers thuis	0%	9%	22%	69%
Open dag/informatiemarkt	19%	51%	25%	5%
Vergadering (toegankelijk voor ouders/verzorgers)	3%	13%	18%	67%
Gesprek over het handelingsplan	1%	18%	58%	23%
Schooladviesgesprek	2%	25%	50%	23%
Losse brieven	27%	48%	12%	13%
E-mail	13%	42%	42%	3%
Sociale media (Twitter, Facebook, etc)	7%	15%	4%	74%
Digitaal ouderportaal of ouderplatform (bijv. binnen leerlingvolgsysteem)	20%	38%	12%	30%

mbo

	uitsluitend informeren	*voornamelijk informeren*	*informeren & mening vragen*	*gebruik ik/ school niet*
Intakegesprek	8%	29%	38%	24%
Spreekuur	1%	25%	31%	42%
Informatieve/thematische ouderbijeenkomst	12%	48%	24%	15%
Vorderingsgesprek/10-15minutengesprek	6%	32%	48%	13%
Huisbezoek bij ouders/verzorgers thuis	5%	10%	18%	67%
Open dag/informatiemarkt	9%	55%	29%	7%
Vergadering (toegankelijk voor ouders/ verzorgers)	3%	13%	12%	72%
Gesprek over het handelingsplan	2%	23%	43%	31%
Schooladviesgesprek	2%	23%	43%	31%
Losse brieven	25%	42%	19%	13%
E-mail	11%	42%	32%	14%
Sociale media (Twitter, Facebook, etc)	3%	20%	9%	68%
Digitaal ouderportaal of ouderplatform (bijv. binnen leerlingvolgsysteem)	10%	19%	14%	57%

3.3 Partnerschap

Tabel 3.4 Kwaliteit van het partnerschap leraar-ouders; stellingen Percentages 2014

De school organiseert voor mij voldoende gelegenheden om met ouders over hun kind te spreken.

	po	*vo*	*mbo*
Helemaal mee eens	42%	26%	15%
Mee eens	49%	53%	52%
Neutraal	7%	11%	20%
Mee oneens	2%	9%	5%
Helemaal mee oneens	0%	0%	3%
Weet ik niet	0%	1%	5%

Ouders stellen zich voldoende op de hoogte van wat er bij mij in de klas gebeurt.

	po	*vo*	*mbo*
Helemaal mee eens	13%	3%	1%
Mee eens	53%	34%	20%
Neutraal	22%	36%	36%
Mee oneens	11%	19%	31%
Helemaal mee oneens	0%	3%	3%
Weet ik niet	1%	5%	8%

Ouders stellen zich voldoende op de hoogte van alles wat er gebeurt op deze school.

	po	*vo*	*mbo*
Helemaal mee eens	11%	3%	0%
Mee eens	48%	33%	23%
Neutraal	27%	39%	33%
Mee oneens	13%	18%	31%
Helemaal mee oneens	0%	2%	3%
Weet ik niet	0%	5%	9%

Ik vind het belangrijk om ouders te informeren hoe zij hun kind thuis kunnen ondersteunen.

	po	*vo*	*mbo*
Helemaal mee eens	45%	24%	19%
Mee eens	50%	58%	56%
Neutraal	4%	17%	19%
Mee oneens	0%	1%	2%
Helemaal mee oneens	0%	0%	0%
Weet ik niet	0%	1%	4%

Zodra ik me zorgen maak om een leerling, betrek ik ouders daar bij.

	po	*vo*	*mbo*
Helemaal mee eens	53%	32%	19%
Mee eens	41%	49%	52%
Neutraal	6%	14%	18%
Mee oneens	0%	5%	6%
Helemaal mee oneens	0%	0%	0%
Weet ik niet	0%	1%	5%

Zodra ouders zich zorgen maken om hun kind, betrekken ze mij daar bij.

	po	*vo*	*mbo*
Helemaal mee eens	25%	6%	6%
Mee eens	49%	37%	41%
Neutraal	19%	38%	31%
Mee oneens	6%	12%	14%
Helemaal mee oneens	0%	0%	1%
Weet ik niet	2%	7%	6%

Ouders hebben oog voor de belangen van alle leerlingen in mijn klas.

	po	*vo*	*mbo*
Helemaal mee eens	5%	0%	0%
Mee eens	26%	12%	6%
Neutraal	32%	38%	31%
Mee oneens	32%	38%	42%
Helemaal mee oneens	4%	10%	9%
Weet ik niet	1%	2%	11%

Ouders houden mij goed op de hoogte van de thuissituatie en andere belangrijke zaken.

	po	*vo*	*mbo*
Helemaal mee eens	4%	1%	0%
Mee eens	45%	27%	21%
Neutraal	34%	44%	27%
Mee oneens	13%	22%	39%
Helemaal mee oneens	1%	3%	6%
Weet ik niet	2%	3%	6%

Ik kan de ouders van mijn leerlingen voldoende op de hoogte houden van de ontwikkeling van hun kind.

	po	*vo*	*mbo*
Helemaal mee eens	29%	9%	4%
Mee eens	63%	72%	57%
Neutraal	6%	12%	22%
Mee oneens	1%	5%	10%
Helemaal mee oneens	0%	1%	1%
Weet ik niet	0%	2%	6%

Ouders kunnen mij voldoende op de hoogte brengen van de ontwikkeling van hun kind.

	po	*vo*	*mbo*
Helemaal mee eens	19%	9%	2%
Mee eens	60%	62%	60%
Neutraal	18%	22%	24%
Mee oneens	2%	5%	7%
Helemaal mee oneens	0%	1%	1%
Weet ik niet	0%	2%	6%

Tabel 3.5 Reikwijdte van ouderbetrokkenheid; stellingen Percentages 2014

Ik vraag ouders naar hun mening over de beste manier om hun kind te begeleiden.

	po	*vo*	*mbo*
Helemaal mee eens	13%	15%	8%
Mee eens	57%	52%	52%
Neutraal	26%	22%	26%
Mee oneens	2%	7%	7%
Helemaal mee oneens	0%	2%	0%
Weet ik niet	0%	2%	7%

Ik laat ouders meebepalen welke begeleiding hun kind op school krijgt.

	po	*vo*	*mbo*
Helemaal mee eens	8%	8%	4%
Mee eens	45%	42%	35%
Neutraal	36%	37%	34%
Mee oneens	11%	7%	16%
Helemaal mee oneens	0%	3%	1%
Weet ik niet	0%	3%	9%

Ik vind het een goed idee als leerlingen zelf [PO: vanaf groep 6] bij de vorderingsgesprekken aanwezig zijn.

	po	*vo*	*mbo*
Helemaal mee eens	22%	46%	52%
Mee eens	37%	36%	32%
Neutraal	23%	10%	11%
Mee oneens	16%	7%	2%
Helemaal mee oneens	0%	1%	1%
Weet ik niet	1%	0%	2%

De school, de leerling en diens ouders nemen gezamenlijk beslissingen over de toekomst van de leerling.

	po	*vo*	*mbo*
Helemaal mee eens	24%	20%	19%
Mee eens	62%	54%	51%
Neutraal	10%	22%	19%
Mee oneens	3%	3%	3%
Helemaal mee oneens	0%	0%	1%
Weet ik niet	0%	2%	7%

3.4 Ondersteuning voor leraren

Tabel 3.6 Competenties en ondersteuning voor de leraar; stellingen Percentages 2014

Ik heb de nodige vaardigheden om te investeren in mijn contacten met de ouders van mijn leerlingen.

	po	*vo*	*mbo*
Helemaal mee eens	40%	28%	24%
Mee eens	53%	54%	54%
Neutraal	6%	14%	15%
Mee oneens	1%	3%	3%
Helemaal mee oneens	0%	0%	0%
Weet ik niet	0%	1%	4%

Ik krijg van de schoolleiding/het management voldoende tijd om te investeren in mijn contacten met de ouders van mijn leerlingen.

	po	*vo*	*mbo*
Helemaal mee eens	21%	6%	4%
Mee eens	45%	30%	27%
Neutraal	23%	28%	27%
Mee oneens	9%	26%	31%
Helemaal mee oneens	2%	7%	4%
Weet ik niet	1%	1%	6%

De schoolleiding/het management stimuleert mij actief om te investeren in mijn contacten met de ouders van mijn leerlingen.

	po	*vo*	*mbo*
Helemaal mee eens	24%	9%	8%
Mee eens	40%	34%	27%
Neutraal	26%	34%	32%
Mee oneens	8%	19%	23%
Helemaal mee oneens	1%	3%	4%
Weet ik niet	0%	1%	5%

Ik heb behoefte aan ondersteuning om mijn vaardigheden op het gebied van ouderbetrokkenheid te ontwikkelen.

	po	*vo*	*mbo*
Helemaal mee eens	9%	4%	3%
Mee eens	23%	22%	27%
Neutraal	31%	33%	28%
Mee oneens	32%	32%	24%
Helemaal mee oneens	5%	7%	9%
Weet ik niet	0%	1%	8%

3.5 Knelpunten in ouderbetrokkenheid

Tabel 3.7 Knelpunten in ouderbetrokkenheid volgens leraren; meer antw. mogelijk, maximaal 3. Gesorteerd van meest naar minst gekozen (door de 3 sectoren bij elkaar) Percentages 2014

	po	*vo*	*mbo*
Ouders hebben vaak geen tijd om meer bij de school betrokken te zijn	43%	44%	40%
Ouders vinden onderwijs niet hun verantwoordelijkheid.	25%	29%	25%
Het niet beheersen van de Nederlandse taal houdt ouders tegen meer bij de school betrokken te raken	27%	27%	22%
Ouders vertrouwen er te gemakkelijk op dat het wel goed gaat	22%	28%	24%
Ouders gedragen zich alleen als consument.	17%	33%	19%
Ik vind het lastig om om te gaan met eisende en agressieve ouders	19%	11%	9%
Ouders vinden de kinderen oud genoeg om zelf verantwoordelijkheid te nemen	2%	15%	37%
Ouders zien het belang niet in van meer betrokkenheid bij de school-loopbaan	12%	9%	18%
Geen knelpunten	17%	7%	8%
Ouders hebben vaak geen zin om meer bij de school betrokken te zijn	6%	11%	25%
Ik heb als leraar te weinig tijd om me in te zetten voor ouderbetrok-kenheid	8%	19%	10%
Anders	5%	7%	4%
Ouders achten zich niet capabel	5%	5%	7%
Problemen in de communicatie, doordat ik het moeilijk vinden om met ouders te communiceren	4%	4%	0%
Weet niet	2%	1%	3%

4 Ouders

4.1 Communicatie met de school

Tabel 4.1 Welke thema's met betrekking tot de ontwikkeling van uw kind vindt u belangrijk om met de school te bespreken? Percentages 2014 en 2012 naar onderwijssector

		Helemaal niet belangrijk	*Enigszins belangrijk*	*Zeer belangrijk*	*Weet niet*
Leervorderingen	**po**	**2 6**	**21 14**	**76 80**	**1 -**
	vo	1 1	20 15	79 82	1 1
	mbo	**2 3**	**28 17**	**68 79**	**2 1**
Sociale ontwikkeling	**po**	**2 6**	**18 9**	**79 85**	**1 -**
	vo	**1 1**	**28 16**	**70 82**	**1 0**
	mbo	**4 4**	**30 16**	**66 78**	**2 1**
Pesten en gepest worden	**po**	**2 6**	**22 11**	**74 83**	**2 -**
	vo	4 2	24 19	70 78	2 1
	mbo	**6 5**	**31 19**	**60 75**	**3 2**
Normen en waarden	**po**	**3 6**	**29 14**	**66 80**	**2 -**
	vo	3 2	29 22	67 75	1 2
	mbo	**2 5**	**30 15**	**65 79**	**4 1**
Verzuim/spijbelen/stoppen met school	**po**	**4 7**	**35 20**	**58 70**	**2 -**
	vo	**4 3**	**27 15**	**66 80**	**3 2**
	mbo	**2 4**	**24 11**	**70 83**	**4 2**
Begeleiding bij keuze vakken/vervolgopleiding	**po**	**6 6**	**32 19**	**60 73**	**2 -**
	vo	**3 1**	**31 19**	**64 79**	**2 1**
	mbo	**4 4**	**34 17**	**60 77**	**2 1**
Extra ondersteuningsbe-hoeften	**po**	**4 6**	**30 14**	**63 79**	**2 -**
	vo	**6 1**	**34 20**	**59 77**	**2 2**
	mbo	**5 4**	**31 19**	**61 74**	**3 3**
Hoe u thuis ondersteuning kunt bieden aan uw kind	po	4 -	43 –	52 –	2 –
	vo	8 –	41 –	49 –	2 –
	mbo	8 -	44 -	46 -	3 –
Mogelijkheden om als ouder betrokken te zijn	po	8 -	46 –	44 –	2 –
	vo	12 –	50 –	36 –	2 –
	mbo	13 -	46 -	38 -	4 –

Tabel 4.2 Hoe goed bespreekt de school de volgende thema's met u? Gemiddelde rapportcijfers naar onderwijssector voor 2014

	po	*vo*	*mbo*
Leervorderingen (cijfers, prestaties)	7,5	7,4	6,4
Sociale ontwikkeling, gedrag	7,3	6,9	6,1
Pesten en gepest worden (bijvoorbeeld via social media)	6,6	6,3	5,5
Normen en waarden	6,9	6,6	5,9
Verzuim en stoppen met school zonder diploma	6,1	6,3	6,3
schoolkeuze vo/ vakkenkeuze / keuze beroep-vervolgopleiding	6,7	6,8	6,0
Extra ondersteuningsbehoeften (leerproblemen, gedragsproblemen, extra hulp)	6,9	6,8	6,1
Hoe u thuis ondersteuning kunt bieden aan uw kind	6,8	6,4	5,9
Mogelijkheden om als ouder betrokken te zijn bij de school (bijvoorbeeld door mee te leven, mee te helpen, mee te denken en mee te beslissen)	7,0	6,6	5,9

Tabel 4.3 Heeft de school een centrale contactpersoon voor ouders? Percentages 2014, 2012, 2009

	po (N=300)	*vo (N=305)*	*mbo (N=200)*
Ja	**62 53 57**	**71 57 64**	**60 45** -
Nee	**20 24 17**	**12 19 12**	**10 21** -
weet niet	**18 23 26**	**16 25 25**	**30 33** -
totaal	100	100	100

Tabel 4.4 Wie vervult de rol van centrale contactpersoon? Percentages 2014, 2012, 2009

	po (N=186)	*vo (N=218)*	*mbo (N=119)*
Aparte oudercontact-functionaris	**3 5 4**	**3 3** 2	1 - -
Directeur/directielid	**25 39 41**	**1 3** 5	**4 1** -
Decaan	**3 4 2**	**7 17** 11	**13 16** -
Vertrouwenspersoon	**8 14 8**	**6 7** 8	**8 4** -
Mentor	**6 6 5**	**64 56** 60	**53 62** -
Intern begeleider	**22 16 14**	**9 4** 6	**9 4** -
Leerkracht/docent	**26 12 13**	**6 4** 3	**7 0** -
Bestuurslid	**1 1 1**	**0 0** 0	**1 0** -
Ouder	**3 2 6**	**0 1** 0	**0 5** -
Anders	**0 0 3**	**1 2** 2	**1 3** -
Weet ik niet/zeg ik liever niet	**3 2 5**	**2 2** 2	**3 4** -
totaal	100	100	100

Tabel 4.5 Aantal maal contact tussen ouder en school Percentages 2014, 2012

	po	*vo*	*mbo*
Dagelijks	9 14	0 0	2
Een of enkele malen per week	25 24	3 3	2
Een of enkele malen per maand	37 33	21 17	14
Een of enkele malen per jaar	26 26	65 65	52
Zelden of nooit	3 4	11 15	30

Tabel 4.6 Is er voldoende contact tussen ouder en school? Percentages 2014, 2012

	po	*vo*	*mbo*
Voldoende	81 87	77 72	63
Onvoldoende	17 11	20 24	23
Zwaar onvoldoende	32 3	3 4	14

4.2 Partnerschap en ondersteuning

Tabel 4.7 Stellingen partnerschap school Percentages 2014

De school van mijn kind…		*eens*	*neutraal*	*oneens*	*weet niet*
Geeft me het gevoel dat ik thuis bij kan dragen aan de schoolprestaties van mijn kind(eren).	po	57%	34%	8%	1%
	vo	44%	45%	9%	3%
	mbo	32%	43%	23%	3%
Stimuleert actief dat ouders onderling contact leggen met andere ouders.	po	29%	44%	25%	2%
	vo	18%	44%	34%	4%
	mbo	14%	35%	46%	6%
Betrekt ook andere familieleden dan alleen ouders bij school (oma/opa, ooms/tantes, neven/nichten, broers/zussen).	po	0%	41%	29%	3%
	vo	9%	36%	50%	5%
	mbo	12%	32%	49%	8%

Tabel 4.8 Stellingen partnerschap leraar(/mentor) Percentages 2014

De leraar(/mentor) van mijn kind…		*eens*	*neutraal*	*oneens*	*weet niet*
Zoekt contact en overleg met mij vanaf het begin van het schooljaar.	po	57%	32%	10%	0%
	vo	52%	30%	15%	2%
	mbo	35%	31%	33%	2%
Staat open voor mijn standpunten en ideeën over opvoeding en onderwijs.	po	49%	39%	9%	3%
	vo	40%	43%	11%	6%
	mbo	28%	44%	20%	9%
Werkt met mij samen om voor mijn kind een optimale leerloopbaan te realiseren.	po	52%	38%	9%	1%
	vo	49%	35%	14%	3%
	mbo	31%	40%	25%	5%
Maakt zijn/haar verwachtingen over mijn betrokkenheid duidelijk.	po	44%	44%	10%	1%
	vo	39%	44%	14%	3%
	mbo	28%	38%	28%	7%

Tabel 4.9 Stellingen partnerschap Percentages 2014, 2012, 2009

po

De school van mijn kind…	*Mee eens*	*Neutraal*	*Oneens*	*Weet niet*
Vindt het belangrijk om ouders te betrekken bij school	66 70 68	29 24 24	4 6 6	1 1 2
Doet zijn best contacten te onderhouden met ouders	57 61 62	33 27 27	9 10 9	1 1 2
Komt afspraken met ouders na	62 64 -	30 28 -	7 6 -	1 2 -
Ziet ouders als gelijkwaardige partner	47 56 **52**	40 31 **30**	9 9 **12**	3 4 -**7**
Respecteert de levensbeschouwing, gebruiken en opvattingen van ouders	**58** 65 **68**	**31** 25 **23**	**7** 6 **5**	**4** 4 **4**
Adviseert ouders hoe ze kinderen ondersteunen bij schoolwerk	**52** 51 **59**	**35** 33 **26**	**10** 11 **9**	**3** 5 **6**
Adviseert ouders bij aanpak verzuim ed	- 57 -	- 22 -	- 4 -	- 17 -
Betrekt ouders bij de extra ondersteuning	**51 58 -**	**36 24 -**	**8 7 -**	**5 11 -**
Brengt ouders met elkaar in contact	28 27 -	47 45 -	22 25 -	3 4 -
Vraagt ouders om hun (werk)ervaring in te zetten voor school	42 45 -	40 33 -	15 16 -	3 5 -
Adviseert ouders bij keuzevakken en vervolgopleidingen	52 - -	35 - -	3 - -	10 - -

vo

De school van mijn kind…	*Mee eens*	*Neutraal*	*Oneens*	*Weet niet*
Vindt het belangrijk om ouders te betrekken bij school	**60** 52 **57**	**32** 37 **35**	**6** 7 **11**	**3** 3 **3**
Doet zijn best contacten te onderhouden met ouders	**53 46 49**	**35 36 35**	**9 16 17**	**3 2 2**
Komt afspraken met ouders na	**60 57 -**	**34 30 -**	**3 10 -**	**2 3 -**
Ziet ouders als gelijkwaardige partner	43 41 42	42 39 37	10 13 14	5 7 7
Respecteert de levensbeschouwing, gebruiken en opvattingen van ouders	57 52 55	33 35 33	5 4 6	5 9 7
Adviseert ouders hoe ze kinderen ondersteunen bij schoolwerk	**50 37 45**	**37 40 33**	**10 19 19**	**4 5 3**
Adviseert ouders bij aanpak verzuim ed	**39 29 -**	**41 30 -**	**7 15 -**	**13 26 -**
Betrekt ouders bij de extra ondersteuning	**55 41 -**	**30 30 -**	**7 11 -**	**7 19 -**
Brengt ouders met elkaar in contact	20 22 -	39 35 -	36 33 -	5 10 -
Vraagt ouders om hun (werk)ervaring in te zetten voor school	**26 26 -**	**42 32 -**	**26 29 -**	**7 13 -**
Adviseert ouders bij keuzevakken en vervolgopleidingen	**55 47 53**	**35 33 30**	**7 16 11**	**3 4 6**

mbo

De school van mijn kind…	*Mee eens*	*Neutraal*	*Oneens*	*Weet niet*
Vindt het belangrijk om ouders te betrekken bij school	40 38 -	31 34 -	24 21 -	5 7 -
Doet zijn best contacten te onderhouden met ouders	38 31 -	32 35 -	14 27 -	2 3 -
Komt afspraken met ouders na	44 42 -	34 35 -	14 12 -	8 12 -
Ziet ouders als gelijkwaardige partner	28 32 -	40 37 -	20 17 -	13 14 -
Respecteert de levensbeschouwing, gebruiken en opvattingen van ouders	39 33 -	36 42 -	12 9 -	13 15 -
Adviseert ouders hoe ze kinderen ondersteunen bij schoolwerk	30 28 -	37 34 -	26 28 -	7 11 -
Adviseert ouders bij aanpak verzuim ed	**32 26 -**	**36 35 -**	**23 20 -**	**10 19 -**
Betrekt ouders bij de extra ondersteuning	33 27 -	30 35 -	22 19 -	16 19 -
Brengt ouders met elkaar in contact	18 14 -	32 35 -	42 39 -	8 12 -
Vraagt ouders om hun (werk)ervaring in te zetten voor school	20 15 -	32 31 -	38 37 -	10 16 -
Adviseert ouders bij keuzevakken en vervolgopleidingen	39 29 -	33 35 -	21 23 -	7 13 -

Tabel 4.10 Vindt u dat de school een taak heeft bij de opvoeding van de leerlingen? (meerdere antwoorden mogelijk) Percentages 2014, 2012

	po	*vo*	*mbo*
Ja voor gezondheid	61 62	62 56	50 48
Ja voor geldzaken	28 22	23 23	22 21
Ja voor sociale relaties en pesten	75 76	72 67	63 56
Ja voor seksualiteit	35 35	34 34	20 19
Ja voor gebruik internet en sociale media	52 46	**58 42**	39 34
Ja voor verzuim en stoppen met school	55 -	69 65	66 60
Ja voor ander thema	**2 7**	4 3	2 2
Weet niet/zeg ik liever niet	7 6	8 10	**5 12**
Nee, school heeft geen taak bij opvoeding	5 8	**5 11**	**7 15**

Tabel 4.11 Hoe vaak praat u met uw kind over school? Percentages 2014, 2012, 2009

	po	*vo*	*mbo*
Dagelijks	70 74 75	70 67 69	**48 27 -**
Een of enkele malen per week	24 20 20	23 26 24	**45 47 -**
Een of enkele malen per maand	4 5 4	6 5 5	**6 21 -**
Zelden of nooit	2 1 2	1 3 1	**3 4 -**

Tabel 4.12 Waarover praat u met uw kind? Percentages 2014, 2012, 2009

	po	*vo*	*mbo*
Wat hij/zij heeft gedaan en geleerd op school	**90** 91 **95**	91 87 92	80 81 -
Wat hij/zij leuk of niet leuk vindt aan de les-stof	65 64 66	54 55 59	50 51 -
Wat hij/zij moeilijk of makkelijk vindt aan de lesstof	54 54 56	**55** 59 **64**	50 54 -
Leerproblemen	**27** 27 **34**	**39** 40 **47**	36 33 -
Relatie met andere leerlingen	**71** 72 **77**	65 66 68	56 52 -
Relatie met docenten	**47** 46 **60**	**58 66 69**	54 60 -
Verzuim en stoppen met school	5 - -	10 12 -	17 20 -
De keuze van vakken en/of vervolgopleiding	12 - -	**53 43** -	**50 41** -
Anders	1 - -	2 - -	2 - -

Tabel 4.13 Hoe vaak leest u uw kind voor? Percentages 2014, 2012, 2009

	po
Dagelijks	**32 40** 29
Een of enkele malen per week	**33 29** 29
Een of enkele malen per maand	**11 12** 11
Zelden of nooit	**24 19** 31

Tabel 4.14 Helpt u uw kind met zijn/haar huiswerk? Percentages 2014, 2012, 2009

	vo
Dagelijks	**7 7 8**
Een of enkele malen per week	**44 34 27**
Een of enkele malen per maand	**23 26 26**
Zelden of nooit	**25 30 35**
n.v.t., mijn kind krijgt geen huiswerk	**1 3 3**

Tabel 4.15 Heeft u contact met de school over het ondersteunen van uw kind? Meer antwoorden mogelijk. Percentages 2014, 2012, 2009

	po	*vo*	*mbo*
Ik vraag de school hoe ik mijn kind kan begeleiden	**47** 52 **24**	**30** 30 **15**	28 28 -
De school heeft tips en richtlijnen voor ouders voor het begeleiden	**45 26 19**	**32 15 16**	**28 12** -
Geen contact	**23 32 30**	**44 58 67**	**52 63** -

Tabel 4.16 Krijgt u van de school informatie over hoe u uw kind thuis het beste kan ondersteunen? Percentages 2014, 2012, 2009

	po	*vo*	*mbo*
Ja, schriftelijke digitale informatie	**32 20 10**	**27 11 7**	**20 11** -
ja, een mondelinge toelichting over de beste aanpak	45 39 **23**	**25** 20 **17**	0 0 -
Ja, lesmateriaal meegekregen voor thuis	**24** 23 **12**	6 4 4	0 0 -
ja, het is besproken in gesprekken op school	**30** 32 **20**	28 22 26	30 24 -
Ja, er zijn/worden thema-/informatieavonden georganiseerd	**22 10** -	**29 8** -	**23 7** -
Nee	**16 27** 23	**29 52 52**	**45 62** -
Anders	1 1 2	**3 1** 2	1 1 -

Tabel 4.17 Heeft u iets aan deze informatie gehad bij het ondersteunen van uw kind? Percentages 2014, 2012, 2009

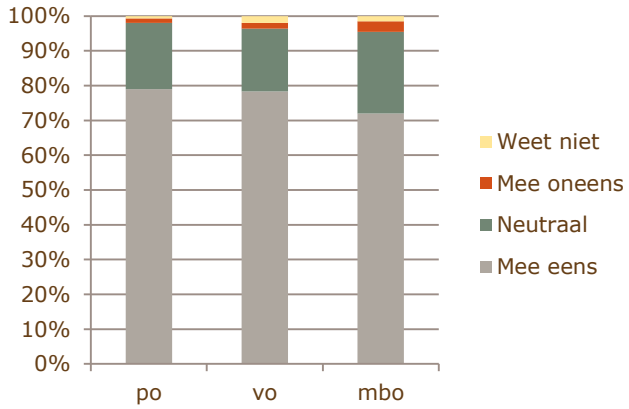
	po	*vo*	*Mbo*
Heel veel	13 21 21	11 8 11	**12 14 -**
Tamelijk veel	59 56 55	56 52 53	**52 52 -**
Niet zo veel	26 23 23	29 37 33	**36 28 -**
Weinig of niets	2 1 1	5 4 3	**0 6 -**

Tabel 4.18 Welke anderen zijn, naast uzelf, actief in het ondersteunen van uw kind op school of bij het leren? Meer antw. Mogelijk Percentages 2014

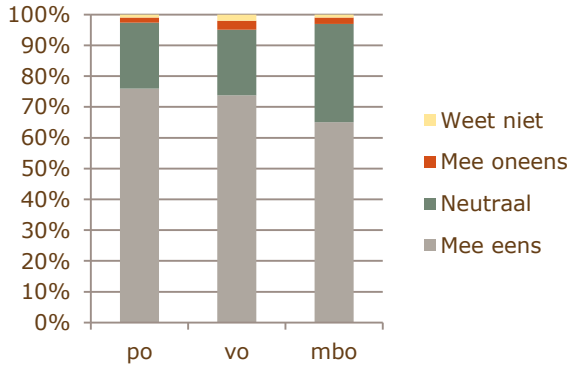
	po	*vo*	*mbo*
Mijn partner	79%	72%	69%
Mijn ex-partner (co-ouder van het kind)	9%	12%	9%
Broer(s)/zus(sen) van het kind	15%	16%	19%
Familie (ooms/tantes, opa/oma van het kind)	21%	12%	12%
Buren	3%	1%	2%
Anderen	4%	12%	12%

Figuur 4.1 Waarde van ondersteuning; stellingen

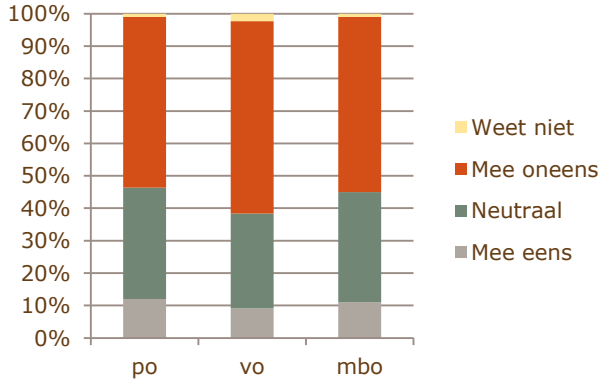
1 Ouders kunnen veel bijdragen aan hoe een kind zich op school ontwikkelt.

2 Ik kan zelf thuis ook meehelpen aan een betere schoolloopbaan van mijn kind.

3 Ik probeer me zo min mogelijk te bemoeien met wat mijn kind op school doet.

4.3 Meehelpen en (mede)zeggenschap

Tabel 4.19 Welke werkzaamheden heeft u wel eens op school gedaan? Meer antwoorden mogelijk. Percentages 2014, 2012, 2009

	po	*vo*	*mbo*
Organiseren buitenschoolse activiteiten	**38 54 49**	**25 12 10**	**23 9** -
Vervoer/begeleiding bij buitenschoolse activiteiten	**50 59** 55	**39 21 19**	30 - -
Ondersteunen mediatheek enz	**17 24** 19	8 5 5	12 - -
Schoonmaken/reparaties ed	**39 49 46**	**17 7 6**	19 - -
Bijdragen aan schoolgids/nieuwsbrief ed	**9 18** 11	**7** 6 **4**	10 - -
Leggen en onderhouden contacten met andere ouders	**14 20** 17	9 6 **5**	7 5 -
Werven sponsorgelden	**9 20 15**	6 10 6	8 7 -
Inzetten van werkervaring	6 - -	4 - -	4 6 -
Geen	21 - -	48 - -	52 - -

Tabel 4.20 Hoe vaak bent u zelf actief bij het ondersteunen van de school? Percentages 2014, 2012, 2009

	po	*vo*	*mbo*
Dagelijks	**2 3** 2	**2 1 1**	**4 1 -**
Een of enkele malen per week	**10 13** 14	**3 2 2**	**4 2 -**
Een of enkele malen per maand	**20 26** 22	**6 7 3**	**8 5 -**
Een of enkele malen per jaar	**43 32** 34	**34 17 13**	**20 11 -**
Zelden of nooit	**24 25** 28	**55 73 82**	**63 81 -**

Tabel 4.21 Waardering meehelpen ouders; 3 stellingen Percentages 2014, 2012, 2009

De school van mijn kind…

Po	*Mee eens*	*Neutraal*	*Oneens*	*Weet niet*
Benut de bijzondere kwaliteiten en talenten van ouders	42 36 39	42 44 40	11 13 12	5 7 9
Laat waardering blijken voor de werkzaamheden die ouders verrichten voor school	**56** 53 **58**	**32** 31 **26**	**9** 9 **8**	**3** 7 **9**
Benut ouders om de kwaliteit van school te verbeteren	**43** 44 **48**	**42** 39 **33**	**10** 10 **10**	**4** 7 **9**

Vo	*Mee eens*	*Neutraal*	*Oneens*	*Weet niet*
Benut de bijzondere kwaliteiten en talenten van ouders	**24 14 11**	**46 36 38**	**18 30 27**	**12 19 24**
Laat waardering blijken voor de werkzaamheden die ouders verrichten voor school	**36 18 18**	**40 33 33**	**8 15 13**	**16 34 35**
Benut ouders om de kwaliteit van school te verbeteren	**26 16 13**	**48 35 36**	**11 25 20**	**15 24 31**

Mbo	*Mee eens*	*Neutraal*	*Oneens*	*Weet niet*
Benut de bijzondere kwaliteiten en talenten van ouders	**21 9 -**	**43 33 -**	**21 29 -**	**16 28 -**
Laat waardering blijken voor de werkzaamheden die ouders verrichten voor school	**18 11 -**	**50 32 -**	**14 22 -**	**18 35 -**
Benut ouders om de kwaliteit van school te verbeteren	**15 10 -**	**49 32 -**	**21 26 -**	**16 31 -**

Tabel 4.22 Lidmaatschap organen op/rond de school Percentages 2014, 2012, 2009

Po	*Ja*	*Nee, wel geweest*	*Nee, nooit geweest*	*Totaal*
Ouderraad	**11** 13 **10**	**16** 13 **8**	**73** 75 **82**	100
Ouderplatform, ouderpanel of klankbordgroep	**7** 8 **2**	**12** 8 **3**	**81** 84 **95**	100
MR	**5** 7 **3**	**12** 9 **4**	**83** 84 **94**	100
GMR	**5** 6 **1**	**8** 8 **2**	**87** 87 **97**	100
Schoolbestuur	6 6 -	7 6 -	87 88 -	100
Raad van Toezicht v/h schoolbestuur				

Vo	*Ja*	*Nee, wel geweest*	*Nee, nooit geweest*	*Totaal*
Ouderraad	5 4 3	15 14 11	80 82 86	100
Ouderplatform, ouder-panel of klankbordgroep	4 4 2	10 6 4	87 90 95	100
MR	4 4 2	9 6 4	87 90 94	100
GMR	3 3 1	6 4 3	91 93 96	100
Schoolbestuur	2 3 -	5 4 -	93 93 -	100
Raad van Toezicht v/h schoolbestuur	2 2 -	5 4 -	93 94 -	100

Mbo	*Ja*	*Nee, wel geweest*	*Nee, nooit geweest*	*Totaal*
Ouderraad	**14 5 -**	**22 9 -**	**65 86 -**	100
Ouderplatform, ouder-panel of klankbordgroep	5 4 -	11 7 -	847 89 -	100
MR				
GMR				
Schoolbestuur	4 3 -	10 5 -	87 92 -	100
Raad van Toezicht v/h schoolbestuur	5 4 -	7 4 -	89 92 -	100

Tabel 4.23 Ouderraad in het mbo; aanwezigheid en behoefte 2014

Heeft de mbo-instelling van uw kind een ouder-raad?	Aantal	%
Ja	79	40%
Nee	25	13%
Weet ik niet	96	48%

Indien nee:

Heeft u behoefte aan een ouderraad op de mbo-instelling van uw kind?	Aantal	%
Ja	5	20%
Nee	17	68%
Weet ik niet	3	12%

4.4 Samenvattend: scores en knelpunten

Tabel 4.24 Rapportcijfers voor de school, gemiddeldes 2014, 2012, 2009

	po	*vo*	*mbo*
Informatievoorziening over het beleid van de school	7,0 6,9 7,2	**7,1 6,7 6,7**	**5,9 5,4** -
Het betrekken van ouders bij buitenschoolse activiteiten	7,2 7,3 7,4	**6,4 5,6 5,4**	5,3 4,8 -
Gebruik maken van formele inbreng van ouders	6,7 6,7 6,8	**6,7 6,3 5,9**	5,4 5,0 -
Het betrekken van ouders bij het onderwijs	7,0 6,9 7,0	**6,5 6,0 5,2**	- - -
Stimuleren van ouders tot onderwijsondersteunende activiteiten	6,9 6,7 6,8	**6,4 5,8 5,7**	5,3 4,8 -
Het betrekken van anders instellingen die zich op jongeren richten bij de school	**6,7 6,4** 6,6	**6,2 5,7 5,6**	**5,5 4,9** -
Uitnodigen van ouders om hun mening te geven	**6,7 6,3 6,3**	**6,5 5,9 5,6**	**5,6 4,**8 -
Het afstemmen van waarden en normen tussen ouders en de school	-- - -	**6,7 6,2**,-	5,6 5,1 -
Het betrekken van ouders bij het leren van hun kind	-- - -	**6,8 6,1** -	**5,8 5,1** -
Het adviseren van ouders bij verzuim en stoppen met school zonder diploma	-- - -	**6,7 6,2** -	**6,0 5,2** -
Het adviseren van ouders bij de schoolkeuze voor voortgezet onderwijs	**7,1 7,4** -	- - -	- - -
Het adviseren van ouders bij beslissingen over de keuze van vakken en/of vervolgopleiding	- - -	**7,0 6,7** -	**6,1 5,5** -

Tabel 4.25 Knelpunten ouderbetrokkenheid volgens ouders; percentages 2014, 2012, 2009

	po	*vo*	*mbo*
Er zijn geen knelpunten	**37 11** -	37 34 -	26 26 -
De school wil wel dat ouders meehelpen maar niet dat zij meedenken en meebeslissen	16 21 **26**	**13** 10 **19**	10 8 -
Er is te weinig contact tussen ouders en school	13 12 14	**19 25 32**	35 39 -
Ouders hebben te weinig invloed op school	**7 13 18**	**10** 10 **22**	12 11 -
De school informeert de ouders niet goed	14 12 11	**13 19 21**	27 34 -
De school luistert niet naar ouders	15 16 15	11 11 15	10 9 -
Ouders krijgen te weinig hulp van de school om hun kinderen te kunnen ondersteunen bij huiswerk	**7** 10 **11**	**7** 8 **14**	7 8 -
De school ziet onvoldoende het belang van ouderbetrokkenheid	9 8 7	9 12 12	12 15 -
Ouders hebben te weinig tijd om meer betrokken te zijn	**23 38** -	18 18 -	**12 9** -
Ouders hebben onvoldoende zin om meer betrokken te zijn	**14 26** -	11 10 -	10 8 -
het niet beheersen van de Nederlandse taal houdt ouders tegen	8 7 -	5 4 -	2 3 -
Mijn kind is te oud en wil niet dat ik betrokken ben	- - -	**12 8** -	17 9 -
Anders	**3** 2 **39**	**3** 1 **25**	2 1 -

Tabel 4.26 Spant de school zich voldoende in om ouders bij de school te betrekken? Percentages 2014, 2012, 2009

	po	*vo*	*mbo*
Ja, de school doet het maximale	38 34 34	**28 25 16**	**23 14 -**
Ja, de school doet voldoende (maar zou meer kunnen)	39 43 38	**39 29 27**	**22 19 -**
Nee, de school zou meer moeten doen	16 17 20	**23 29 42**	**37 43 -**
Weet niet	7 6 8	**11 18 15**	**18 24 -**

Bijlage 3 Verslagen casestudies

Instelling 1. po: lage ouderbetrokkenheid, lage participatie

Visie en beleid rond ouderbetrokkenheid
Het schoolteam stimuleert de betrokkenheid ouders onder het mom van 'onze wereld bouwen we samen'. Ouders en medewerkers die de school betreden dienen een gedragscode te onderschrijven gericht op respectvol met elkaar omgaan, fatsoenlijk taalgebruik, niet agressief optreden en dat iedereen op school een wereldburger is. Samen met ouders probeert men pestgedrag tegen gaan. De directie heeft het beleid wat betreft ouderbetrokkenheid in handen gelegd van een leerkracht, die ouderconsulent, c.q. oudercoördinator is en deel uitmaakt van het managementteam.

Communicatie tussen ouders en school
Ouders worden volgens de leerkrachten goed op de hoogte gehouden van de vorderingen van de leerlingen. De school wil nadrukkelijk samen met ouders werken aan een uitdagende leeromgeving van kinderen thuis en op school. Men wil vooral open met ouders communiceren. Dat betekent voor- en naschooltijd met ouders communiceren en via Digiduif en kunnen inschrijven op ouderavonden. Bij de kleuters mogen de ouders voorafgaande aan de lessen mee het leslokaal in. Ouders worden gestimuleerd om thuis te helpen met bijvoorbeeld de tafels te oefenen. Teneinde de leertijd op school optimaal te benutten krijgen leerlingen soms gymles buiten schooltijd. De ouders moeten hiervoor toestemming geven.
Aan het begin van het schooljaar is er een algemene kennismaking tussen klasseleerkracht en de ouders van een groep. Contacten tussen ouders en school gaan via tienminutengesprekken op 'spreekavonden'. Ouders kunnen zelf inschrijven voor een tijd dat het hen schikt.
Een hot topic is hoe met gescheiden ouders om te gaan. De school heeft hele duidelijke richtlijnen opgesteld hoe met ouders om te gaan ten tijde van echtscheiding.

Ouderparticipatie en medezeggenschap
De deelname van ouders aan activiteiten en de organisatie vindt men belangrijk om 'samen met de ouders rondom een kind' te staan. Een paar ouders hebben zitting in de mr. Er is een groepje ouders dat deelneemt als klasse-, hulp-.verkeers- en leesouders. De klassenouders schakelen de hulpouders in bij (feestelijke) activiteiten in de klas en het begeleiden van kinderen buiten school (bijvoorbeeld vervoer naar musea). De klassenouders worden aangestuurd door de oudercoördinator.

Ouderbetrokkenheid en partnerschap
De ouderbetrokkenheidsstructuur is sinds kort opnieuw met elkaar bekeken. Er zijn nieuwe lijnen uitgezet. Er is een actieve kern van 20 ouders geformeerd (in de groepen 1 tot en met 8) en er is een ouderklankbordgroep ingesteld. Op een gestructureerd manier worden ouders bij de activiteiten op school betrokken. Men probeert dit laagdrempelig te doen en gebruik te maken van de kwaliteiten en de bereidheid van ouders om een bijdrage te leveren. Het gaat daarbij met name om het verrichten van hand- en spandiensten. Zoals het verrichten van kleine reparaties aan het buitenspeelmateriaal, schoonmaakwerkzaamheden, public relations, muziekuitvoeringen van leerlingen, assisteren bij rekenactiviteiten (''rekendag''), vieringen: zoals kerst en pasen, koningsspelen, jaarfeest, buitenschoolse activiteiten, zoals de avondvierdaagse en schoolreisjes.
De voorwaarde voor succesvolle betrokkenheid blijkt te zijn: zeer ruim van te voren

melden wanneer inbreng van ouders wordt verwacht en veel flexibeler met de wensen van ouders omgaan. Het 'zeuren'' van ouders heeft men aangepakt door sneller en preventiever in te spelen op wensen en verwachtingen van ouders en daarover een gesprek te hebben. De ouders waarmee is gesproken, ervaren dit als een verademing.

Scholing
De leerkrachten hebben geïnvesteerd om zich te verdiepen in de succesverhalen van ouderbetrokkenheidsaanpakken. Ze hebben het onderwerp op de agenda gezet en met elkaar hierover van gedachten gewisseld.

Educatief partnerschap en ondersteuning
Er ontwikkelt zich volgens de oudercoördinator langzamerhand een 'samen-cultuur' van school en ouders. Leraren helpen laagopgeleide ouders met Nederlandse taallessen: lezen en schrijven. Zeer goed opgeleide ouders worden daarbij ingeschakeld. Veel ouders met kinderen in de lagere groepen ervaren de school voor hun kinderen als een tweede thuis. Er is een grotere bereidheid bij leerkrachten om ouders tegemoet te treden, open te staan voor hun ideeën en met hen samen te werken. Men zoekt nadrukkelijker contact met ouders en tracht zoveel mogelijk om samen met ouders allerlei problemen op te lossen.
Ouders zeggen sinds kort geen drempels meer te ervaren in de contacten. Men is tevreden over de ongedwongen, frisse nieuwe aanpak. Nadrukkelijk vraagt men ouders om suggesties hoe de samenwerking te optimaliseren. Men probeert zo goed mogelijk te luisteren naar ideeën en wensen voor ouders en daarbij aan te sluiten. De leerkrachten proberen ouders steeds meer als partners te benaderen. Als ouders niet verschijnen op bijeenkomsten en afspraken worden ze nagebeld. En dat werkt. De verwijzing naar het speciaal onderwijs probeert men tot een minimum te beperken door leerkrachten bij te scholen. Op school functioneert in groep 7 naar alle tevredenheid een leerling met het syndroom van Down. De moeder van dat kind is naar eigen zeggen zeer tevreden over de begeleiding. Als leerlingen een aparte 'leerlijn' moeten gaan volgen dan wordt samen met de ouders een verklaring opgesteld dat door school en ouders wordt ondertekend.

Knelpunten en oplossingen
In de afgelopen drie jaar is veel turbulentie binnen de school geweest. De school is een samensmelting van twee scholen die een paar jaar geleden zijn gefuseerd met geheel verschillende populaties. Men heeft naar eigen zeggen 50 leerlingen 'kwijt geraakt' en afscheid genomen van 17 collega's. Dit betekent dat dezelfde taken op school door minder mensen moeten worden uitgevoerd. De ouderconsulent heeft twee dagen voor het optimaliseren van ouderbetrokkenheid, maar haar tijd vult ze doorgaans met managementactiviteiten.
De ouderconsulent heeft tot taak een brug te slaan tussen de ouders en de school. Zijn constateert dat het betrekken van ouders nog veel beter kan. Men heeft te maken met een zeer gemêleerd gezelschap; zowel hoog- en laagopgeleide ouders. Deel van de laagopgeleide ouders kan de Nederlandse taal niet lezen of schrijven. Hoger opgeleide ouders verwachten op niveau te worden aangesproken en veel meer inhoudelijk over de vorderingen te praten. Kritiek van de beter opgeleide ouders is dat ze brieven in Jip en Janneke taal krijgen. Daarbij zijn er problemen met digiDUIF. De bedoeling is dat het schoolteam op eenvoudige wijze zoveel, zo vaak en op elk gewenst moment berichten naar ouders kunnen sturen en hen van gewenste informatie voorzien. In de praktijk werkt het nog niet goed. Er is nog geen gegarandeerde aankomst bij ouders van mailtjes en het levert directies en medewerkers geen tijdwinst op en men bespaart niet op traditionele (papieren) middelen. De investering ziet men nog niet te-

rug. Veel ouders kunnen niet omgaan digiDUIF.
Ouders willen zich vaak niet vastleggen om een bijdrage te leveren. Probleem met ouders: ze zeggen ja, maar doen nee. Men vindt het vooral lastig om met ‘zeurouders’ om te gaan.

Instelling 2. po: lage ouderbetrokkenheid, hoge participatie

Een kleine dorpsschool (104 leerlingen). De leerlingen zijn verdeeld over vier basisgroepen. Er wordt lesgegeven door acht parttime leerkrachten. Er is dit schooljaar een zeer enthousiast, nieuw team samengesteld. Vier van de zeven leerkrachten zijn nieuw. Men werkt van meet af aan in een prettige, open, sfeer met elkaar samen. Er is onderling een goede chemie. Alle onderwerpen zijn bespreekbaar. De directeur geeft de teamleden veel verantwoordelijkheid. De teamwijziging was nodig, omdat het oude team 'te vast zat en het richting ouders niet goed liep''. Men is duidelijk naar de ouders toe over de spelregels op school. De houding van leerkrachten richting leerlingen en ouders is men zich voor 100% inzet voor de leerlingen en er altijd een luisterend oor is. Men besteedt veel aandacht aan het zelfstandig werken in een rustige onderwijssfeer. Er is veel rust in de school. Er is op school een protocol 'Internetgebruik' en de leerlingen moeten een formulier 'Veilig internetten' ondertekenen.

Visie en beleid rond ouderbetrokkenheid.
Men vindt het belangrijk om de stem van de ouders bij het schoolhek (''Radio Stoep'') bij de school te betrekken. Dat vraagt volgens de directeur een open houding om ouders toe te laten in je werksituatie. Dat kan volgens haar alleen maar als de leerkrachten zich veilig voelen. De school heeft nieuwe eigen spelregels opgesteld waarbij voorop staat hoe je respectvol met elkaar om zou dienen te gaan.

Communicatie tussen ouders en school
Iedere twee weken wordt aan de ouders ''school-info' toe gestuurd. Zo worden de ouders geïnformeerd over alle gebeurtenissen, bijzonderheden en nieuwtjes van de school. Bij speciale gelegenheden verschijnt er een extra nieuwsbrief. Ouders kunnen op de hoogte blijven van de vorderingen van hun kinderen door tweemaal per jaar oudercontactavonden te bezoeken. Dat is verplicht.
Op informatieavonden worden ouders uitgenodigd op school te komen voor nadere informatie over het werken en leren op school in het algemeen en de groep in het bijzonder. De leerkrachten geven tijdens deze avond voorlichting over het jaarprogramma en de bijzonderheden van iedere groep. Ouders en leerkrachten organiseren jaarlijks aan het eind van het schooljaar een algemene vergadering om met elkaar te reflecteren over het afgelopen schooljaar.

Ouderparticipatie en medezeggenschap
De schoolkrant wordt samengesteld door een team van ouders. Er zijn twee vaste momenten per jaar waarop ouders worden uitgenodigd voor een gesprek met de leerkracht. Daarnaast zijn vrije spreekuren waarop men zich kan inschrijven.
Er is een ouderwerkgroep die allerlei voorkomende - niet specifiek onderwijskundige - taken uitvoert rond sinterklaas (inkopen, bedenken thema), kerstfeest, pasen en pinksteren, schoolreisje (organisatie en uitzoeken reisdoel). musical (organisatie verloting), laatste schooldag of 'laatste schoolnacht'. Het is niet de bedoeling dat de leden van de werkgroep alle activiteiten zelf ook uitvoeren, maar andere ouders daartoe uitnodigen. Zij zijn ook het aanspreekpunt wat betreft de aansturing van de ouders die zich hebben opgegeven. Twee ouders hebben zitting in de mr en twee in de gmr.
Er is ook een ouderraad met een adviserende taak naar de schoolleiding.

Ouderbetrokkenheid en partnerschap
Leerkrachten verwachten dat leerlingen vanaf groep 3 thuis ook boekjes gaan lezen, om zo de vaardigheid sneller onder de knie te krijgen en plezier in lezen te krijgen. Men vindt het de verantwoordelijkheid van de ouders en beschouwen het (voor)lezen

als 'huiswerk' voor de ouders. Leerlingen met leer- of werkachterstanden kunnen ook huiswerk mee naar huis krijgen om af te maken, extra te oefenen, voor te bereiden (pre-teaching) of te herhalen. Voor ouders die hier meer over willen weten, ligt er een protocol 'Huiswerkbeleid' in de directiekamer ter inzage.
De leerkrachten zeggen tevreden te zijn met de nieuwe aanpak. Voor een aantal is het wennen dat de "professionele afstand'' met de ouders is verkleind. De ouders zijn over het algemeen tevreden over de nieuwe wind die er waait. Men heeft het idee serieus genomen te worden en dat er nu ook echt naar hen wordt geluisterd. Men voelt zich gehoord en gezien. Men vindt het prettig om niet alleen hand- en spandiensten te verrichten, maar ook steeds meer inhoudelijk door het team bij de school betrokken te worden.

Educatief partnerschap en ondersteuning
Er is een open cultuur op school aan het ontstaan: er is altijd tijd voor een bakje koffie met ouders. Ook op het speelplein zijn leerkrachten voor ouders aanspreekbaar. Het uitgangspunt is dat school en ouders een gedeelde zorg hebben voor de kinderen. Ouders met hun ervaringsdeskundigheid en leerkrachten met hun onderwijsdeskundigheid. Men ziet ouders als kritische, mondige, consumenten. Per groep wordt met de ouders frequent besproken wat ze willen en hoe dit om te zetten in activiteiten. Het idee is dat leerlingen, ouders en leerkrachten samen de school maken. Het team vindt een open en oplossingsgerichte communicatie van zeer goot belang. Als ouders ergens mee zitten of ergens niet mee eens zijn, gaat men er vanuit dat men er gezamenlijk uit komt. Het team probeert met de ouders als ervaringsdeskundigen en partners bij de ontwikkeling en vorming van kinderen een ''communitygevoel'' te creëren; Er is een gezamenlijk kamp op het veld achter de school gepland tijdens de laatste schooldagen. De bedoeling is dat ouders daarbij een (ondersteunende) rol krijgen.

Scholing
De nieuwe directie en de nieuwe leerkrachten zijn goed geschoold en hebben een duidelijke visie op onderwijs en ouderbetrokkenheid, ze weten wat ze willen en hoe ze met ouders willen omgaan. De aanpak van de directeur is erop gericht dat leerkrachten en ouders zich ''eigenaar'' van de school gaan voelen. Dat kan volgens haar worden gestimuleerd door veel met elkaar en met ouders te praten. Te 'finetunen' wat er leeft. De directeur wil, als een zelfsturend team, zoveel gezamenlijk met leerkrachten en ouders richting geven aan het beleid. Directeur en leerkrachten proberen zoveel mogelijk uit de adviessfeer te blijven richting de ouders. Men wil zoveel mogelijk als partners samen gaan werken. Daar moeten ouders en school hard aan gaan werken. Dat betekent een cultuurverandering binnen de school: meer openheid, openbaarheid en onderling overleg. De klassenouders hebben een belangrijke rol als intermediair richting de ouders gekregen.

Knelpunten en oplossingen
Ouders worden gestimuleerd om contact op te nemen met de leerkrachten als er problemen zijn op welk terrein ook: Het adagium is 'Samen moeten en kunnen we er iets aan doen''. Het schoolteam doet regelmatig een beroep op ouders om te helpen bij het vervoeren van de leerlingen. Bijvoorbeeld bij schoolschaatsen, excursies, muziekvoorstelling, schoolkamp, theater- en museumbezoek. Ouders, leerkrachten, vrijwilligers en andere partijen die met leerlingen rijden, moeten van tevoren kennis op de hoogte zijn van het leerlingenvervoerprotocol. Het is niet altijd gemakkelijk om daarvoor ouders bereid te vinden. Een langere tijd van te voren worden met ouders hierover afspraken gemaakt.

Instelling 3 po: hoge betrokkenheid, hoge participatie

Visie en beleid rond ouderbetrokkenheid
Ouders worden vooral ingezet om activiteiten in de klas of buitenschools uit te voeren. Veel van de leraren zien onderwijs nog als hun terrein waar ze geen inmenging van ouders bij nodig hebben. De school ziet de ondersteuning bij activiteiten daarom ook als voornaamste reden om ouders bij de school te betrekken. Ouders worden vooral aangespoord om zich in te zetten voor een evenwichtige sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind. Ouders hebben op school geen zeggenschap over onderwijsinhoudelijke zaken. Als ouders worden aangezet om thuis ook leerondersteuning te bieden dan gaat het bijna altijd om ondersteuning bij lezen.

Communicatie tussen ouders en school
Tot nu toe worden de meeste communicatiemiddelen ingezet om ouders te informeren. Er loopt wel een plan om hier verandering in te brengen. Waarschijnlijk zal er vanaf 2014/15 een andere aanpak worden gekozen met de 10minutengesprekken. Het eerste gesprek van het jaar stond altijd gepland in het najaar met het rapport als onderwerp. Om de relatie tussen leraar, kind en ouder te verbeteren zal het eerste gesprek worden verschoven naar de start van het schooljaar en staat het kind centraal in het gesprek. De ouder kan hierbij aangeven wat voor kind het is en ouders en leraar kunnen allebei hun verwachtingen voor het komende jaar uitspreken.

Ouderparticipatie en medezeggenschap
De ouders worden vooral ingezet bij de uitvoering van buitenschoolse activiteiten. Over het algemeen zijn er voldoende ouders die willen helpen bij peuteruitstapjes of mee naar kamp. Animo van ouders is erg afhankelijk van de 'funfactor'. Hulp bij een sportdag is soms al moeilijker waardoor de plannen van leraren niet altijd praktisch uitvoerbaar zijn. De school ziet de laatste jaren een lichte daling in betrokkenheid van ouders bij buitenschoolse activiteiten. De ouders hebben het vaak te druk om bij te kunnen springen.
Er is een werkgroep ouders en school, een ouderpanel, een ouderraad en een medezeggenschapsraad. De werkgroep is in 2010 in het leven geroepen, omdat de directie behoefte had aan structureel maar informeel contact met ouders. Een ontmoeting waarin zowel de ouders als de directie kunnen sparren over problemen die er op dat moment spelen in de school. Deze werkgroep bestaat uit vier ouders en heeft zich in eerste instantie samen met de directeur gebogen over de identiteit van de school. De werkgroep is verantwoordelijk voor de voorbereiding en begeleiding van de ouderpanels.
Bij een ouderpanel worden 16 ouders random gekozen om gezamenlijk een thema uit te werken. Het laatste panel ging over schooltijden waarbij het ouderpanel eerst verschillende vormen heeft uitgewerkt met voor- en nadelen en stellingen besproken. Tenslotte hebben ouders de mogelijkheid om zich kandidaat te stellen voor de medezeggenschapsraad en lid te worden van de oudervereniging.
Bij alle vormen van inspraak maakt de directie zich hard om altijd voor de juiste terugkoppeling te zorgen naar alle ouders. Waarschijnlijk is het mede dankzij deze terugkoppeling dat ouders betrokken blijven en met eigen voorstellen komen. Het gaat dan bijvoorbeeld om vitrines op het schoolplein waar de oudervereniging of medezeggenschapsraad hun mededelingen kwijt kunnen, of een extra poortje in het hek, dat zorgt voor een betere doorstroming op de piekmomenten.
De school wil aan de ouders laten zien dat men de betrokkenheid van ouders waardeert. Aan het eind van het schooljaar is er een bijeenkomst voor alle ouders die zich

structureel hebben ingezet voor de school. Zij worden uitgebreid in het zonnetje gezet met een woord van dank, een bloemetje en lekkere hapjes en drankjes.

Ouderbetrokkenheid en partnerschap
In de klas worden ouders vooral ingezet bij het leesonderwijs. De dag start met lezen waarbij ouders een kind of een groepje kinderen begeleiden. Ouders worden ook gevraagd te helpen bij bijvoorbeeld een techniekmiddag om de les veilig te laten verlopen.
De school heeft voor een tweede maal tegenvallende cito-scores waardoor het predikaat 'zwakke school' op de loer ligt. Om dit te voorkomen worden er vanaf nu alle zeilen bijgezet om ouders thuis aan het lezen te krijgen. Dit gaat echter moeizaam omdat veel ouders de Nederlandse taal onvoldoende beheersen of zelf over geringe leesvaardigheden beschikken. De ouders krijgen binnenkort een e-mail van de directeur waarin de uitslagen van de cito, met de daarbij behorende zorgen vanuit de directie worden beschreven. De e-mail benadrukt het belang van lezen en spoort ouders aan om zich hiervoor samen met de school (nog meer) in te zetten. Daarnaast zijn er instructies in de maak die ouders mee kunnen nemen met tips die het lezen thuis leuker kunnen maken. Hoewel algemene aansporingen over het algemeen een gering effect hebben ziet de school bij de meeste ouders wel de bereidheid om mee te werken als kinderen huiswerk mee naar huis krijgen. Pas als dit huiswerk thuis veel strijd oplevert haken ook deze ouders af en leggen ze de verantwoordelijkheid van onderwijs weer terug bij de school.

Educatief partnerschap en ondersteuning
Het schoolteam stimuleert ouders hun kinderen thuis te ondersteunen bij hun schoolloopbaan. Ouders hebben een e-mail ontvangen om het belang van (voor)lezen thuis te onderstrepen en er worden instructies gemaakt die het ouders makkelijker moeten maken om thuis met hun kinderen aan de slag te gaan. De directie ondersteunt individuele leraren met suggesties bij het voeren van lastige oudergesprekken.

Scholing
Een groot deel van het lerarenteam staat al meer dan 30 jaar voor de klas. Zij hebben nooit geleerd om suggesties van ouders over de kwaliteit van het onderwijs te waarderen en op te pakken. Ze zien onderwijs nog echt als hun eigen domein en hebben geen behoefte aan inmenging van de ouders. Inspraak van ouders wordt daarom ook nog wel eens als lastig ervaren. Met behulp van interventies vanuit de directie en het stimuleren van goede voorbeelden binnen de school worden leraren ondersteund om de ouders hier meer ruimte voor inbreng te geven. Er wordt dus wel gestreefd naar partnerschap, maar dan gaat het eerder om inbreng van ouders die de organisatie van de school kan verbeteren of de relatie tussen leraar en kind kunnen verbeteren dan de kwaliteit van het onderwijs.

Knelpunten en oplossingen
Binnen de school en op het schoolplein zijn er regelmatig calamiteiten. Zelfs in zulke mate dat er periodiek een politiespreekuur is ingesteld. Om escalatie zo veel als mogelijk te voorkomen hebben leraren de instructie om ouders zo snel mogelijk te informeren over de situatie met hun kind. De directie drukt ze op het hart dat 'het alleen bij de telefoonrekening niet uitmaakt hoe hoog de kosten zijn'. Dit sluit ook aan bij de behoefte van de ouders; die willen vaak zo snel mogelijk geïnformeerd worden. Als hun kind bij een Zorg Advies Team wordt besproken dan wordt de ouder ook geacht bij deze bespreking aanwezig te zijn.

Instelling 4. vo-school: van lage naar hoge betrokkenheid/participatie

Visie en beleid rond ouderbetrokkenheid

Scholengemeenschap voor VWO, HAVO en MAVO (1500 leerlingen; 150 docenten). Visie op ouderbetrokkenheid sinds drie jaar met de komst van een nieuwe directeur: goede relatie met ouders aangaan. Het uitgangspunt is 'samen'. Met de nieuwe directeur is er meer openheid gekomen. Voor die tijd werden ouders meer op afstand gehouden. Het optimaliseren van de ouderbetrokkenheid is een speerpunt van het beleid. Dit betekent dat er ook meer vragen van ouders komen, dat ze meer en intensiever bij de school zijn betrokken.

Communicatie tussen ouders en school

In de communicatie tussen ouders en school is de werkwijze om vooral een "'draai'' te geven aan de insteek van de kritische ouders en hen een positieve bijdrage te laten leveren aan de school. Kernvragen in de gesprekken met ouders zijn: Welke bijdrage kunt u leveren aan de kwaliteit van het onderwijs? Wat is uw toegevoegde waarde voor de school door uw kennis, ervaring, expertise in te zetten? Er is een 'speeddate' met ouders tijdens ouderavonden (per klas, per jaar) om hen makkelijker te betrekken bij de school. Ouders krijgen ook lessen (colleges) hoe er op school wordt gewerkt. Ouders worden vooral gestimuleerd vragen te stellen.

Ouderparticipatie en medezeggenschap

Er zitten 15 ouders in de ouderraad. De ouderraad is enerzijds een klankbord voor de directie en het lerarenkorps als het gaat om het beoogde beleid van school, anderzijds kunnen ouders met (goede) ideeën deze ook aan de ouderraad kwijt zodat die ze op haar beurt weer aan de school kan voorleggen. Iedere klas heeft een contactouder (zijn er twee jaar mee bezig). Begint op stoom te komen. Men stimuleert ouders een belangrijkere rol te gaan spelen thuis in relatie tot de school. Belangrijke thema's waarover men het afgelopen jaar heeft gesproken: gebruik van sociale media (mavo/onderbouw vwo), pestprotocol, leren van gemaakte proefwerken en de elektronische leeromgeving. Voor ouders is belangrijk te weten waar ze met hun vragen naar toe kunnen.

Vanaf schooljaar 2012-2013 organiseert de school samen met de ouder raad ouderpanels. De teamleider en een aanspreekpunt vanuit de ouderraad nodigen dan alle contactouders uit om hun ervaringen te bespreken. De uitkomsten van deze panels komen aan de orde tijdens de ouderraadvergaderingen. De teamleider geeft ook terugkoppeling aan de docenten in het team. Ouders communiceren doorgaans heel open met hun kinderen over hun aanwezigheid/bijdrage op school. Dat ze in het territorium van hun kinderen indringen. Een ouder zegt doorgaans een sms-je naar haar kind te sturen, voordat ze naar school gaat: ''Niet schrikken, je moeder loopt rond''. Kinderen vinden het soms leuk en soms minder leuk als hun ouders bij de school betrokken zijn. Kinderen zijn er soms ook best trots op dat hun ouders op participeren.

Ouderbetrokkenheid en partnerschap

De aanpak op school is erop gericht dat leraren aan ouders vragen hoe ze zaken zien. Ze willen wel bijvoorbeeld nagekeken proefwerken meegeven voor de ouders, maar willen niet met hen in discussie over de normering. De bedoeling is dat ouders met leerlingen gaan kijken hoe de leerlingen in de toekomst betere proefwerken kunnen maken.

Het doel van de ouderbetrokkenheidsaanpak is dat ouders thuis met leerlingen in gesprek gaan over school en dat ze bijvoorbeeld bij profielkeuzes een adviserende rol

kunnen spelen. De verwachtingen tussen school en ouders corresponderen niet altijd. De school gaat er vanuit dat ouders zelf veel meer initiatieven nemen om zaken uit te zoeken en hun ouderlijke verantwoordelijkheid nemen. Door de intensievere oudercontacten is er volgens ouders en leraren meer begrip over en weer. Ouders krijgen mogelijkheden om ervaringen uit te wisselen. Tijdens de door de school georganiseerde ouderavonden (10-minutengesprekken) schenkt de ouderraad koffie/thee en is daarbij tevens een aanspreekpunt voor de ouders. Hetzelfde is het geval bij de jaarlijkse open dagen in januari. Bij de diploma-uitreiking is er voor de leerlingen een felicitatie van de ouderraad.

Educatief partnerschap en ondersteuning
De meeste ouders zijn heel betrokken bij de school van hun kinderen. Leraren hebben twee keer per jaar een ouderbijeenkomst en daarnaast twee keer per jaar 10-minutengesprekken. Ouders van de vwo-leerlingen zijn mondiger dan ouders van de mavo en de havo. Contacten met kritische ouders die het naadje van de kous willen weten en zelf goed in de onderwijsmaterie zitten, kosten de leraren soms veel tijd. Leraren stimuleren ouders om samen met hen van gedachten te wisselen over hoe de kinderen te begeleiden bij het plannen van activiteiten, structuur aanbrengen in hun agenda en huiswerk maken. Daarnaast is het functioneren van kinderen in de groep een belangrijk gespreksonderwerp.

Scholing
De school maakt deel uit van een federatie van acht scholen. Er is veel kennisuitwisseling tussen scholen, Men inspireert elkaar en leert van elkaar. Er zijn workshopavonden voor leraren en ouders met thema's als: opvoeden doe je samen.

Knelpunten en oplossingen
Er was tot een aantal jaren terug een grote afstand tussen ouders en school. Men had weinig vertrouwen in elkaar.
Ouders respecteren doorgaans de professionaliteit van de leraren. Als er veel onvoldoendes zijn bij een proefwerk dan nemen de ouders van betreffende kinderen vaak gelijk contract op (via de mail en telefonisch). Leraren zijn in de regel gemakkelijk bereikbaar voor ouders. Ouders worden nadrukkelijk uitgenodigd om vragen te stellen. Er is daardoor meer vertrouwen in elkaar gekomen.

Instelling 5 vo hoge ouderbetrokkenheid en hoge participatie

Visie en beleid rond ouderbetrokkenheid

Het Lyceum is in 2011/12 gestart en groeit elk jaar een leerjaar. De school heeft mede door de fase waarin ze zitten een bijzondere relatie met de ouders. Net als andere nieuwe scholen heeft de school ouders nodig om aan de benodigde inschrijvingen te komen en de school mee op te bouwen. Vooral de ouders van het eerste uur hebben een bijzondere pioniersstatus binnen de school en hebben ook het gevoel dat ze samen met de school de verantwoordelijkheid hebben om er iets moois van te maken. Bijdragen en suggesties over alle relevante zaken in de school worden door de schoolleiding zeer gewaardeerd. De ouderpopulatie bestaat grotendeels uit hoog opgeleide, kritische ouders. Dat is soms lastig, maar input van ouders wordt in eerste instantie gezien als mogelijkheden om te kunnen leren als school. Bij de open dag wordt ouders ook verteld dat de school in een opbouwende fase is, er wel eens iets niet goed gaat op de school en dat input altijd welkom is om het de volgende keer beter te kunnen doen.

Communicatie tussen ouders en school

Er wordt vanuit zowel de school als de ouders veel tijd geïnvesteerd voor het bouwen van een persoonlijke relatie. Bij de start van het schooljaar regelen de ouders een informele ouderavond bij één van de ouders thuis. Bij deze avonden zijn naast de ouders ook de mentor en een paar leraren aanwezig. De ontmoeting tussen ouders en school en ouders onderling in een informele setting is hierbij het doel. Deze avond resulteert in een persoonlijke band die de communicatie tussen leraren en ouders vergemakkelijkt. Beide partijen weten elkaar sneller te vinden. Enerzijds is dit voor leraren een verbetering omdat ouders minder de neiging hebben om zich enkel als consument te gedragen. Ze houden in hun communicatie meer rekening met de positie van de leraar en de school. Anderzijds vraagt een persoonlijke relatie met ouders om vaardigheden om toch duidelijk de grenzen van de zeggenschap van ouders aan te kunnen geven.

De school probeert open en transparant te zijn voor de ouders. Als test voeren ze bijvoorbeeld de gesprekken met ouders tijdens een ouderavond in de aula in plaats van afgesloten klaslokalen. Bij de communicatie is het van belang dat zowel de leraren en ouders elkaar op de hoogte houden over zowel leerresultaten maak ook het welzijn van de leerlingen. Hiervoor hebben ze bijvoorbeeld geen rapportgesprekken maar leerling-gesprekken waarin zowel de leraar als de ouder vertelt hoe het met de leerling gaat. Om de vijf weken ontvangen ouders ook nog een mentormail waarin ze op de hoogte worden gehouden over de voortgang in de klas.

Naast onderwijs is zorg een belangrijke peiler binnen de school. De mentoren nemen de tijd om leerlingen waar nodig individueel te begeleiden. De school zet zich in om ouders zowel over het onderwijs als over zorg tijdig te informeren. Als er signalen zijn dat het niet goed gaat met een leerling zal er in een vroeg stadium contact worden opgenomen.

Ouderparticipatie en medezeggenschap

Vanuit de school worden ouders gezien als onderdeel van het netwerk van de school die zo veel als mogelijk moet worden ingezet voor zowel organisatorische zaken als het betrekken van de buitenwereld in de lessen. De klankbordgroep maakt bijvoorbeeld een inventarisatie van talenten van ouders die de school vervolgens inzet bij de organisatie van een jaarlijks tweedaags symposium. Het zijn onder andere de ouders die tijdens dit symposium workshops geven die variëren van fotografie tot yoga en chocolade maken. Om het netwerk te versterken hebben de ouders van het lyceum

een eigen Facebookpagina. Een oproep op deze pagina van een leraar voor een geschikte locatie voor een klassenfeest levert binnen een dag twaalf reacties op.
De school heeft met twee ouders zitting in de GMR van in totaal vier scholen. Deze scholen kennen echter een andere organisatie en zijn niet goed vergelijkbaar met het lyceum. De band met de GMR is daardoor beperkt en er is een sterke wens om een eigen MR op te kunnen richten. In de toekomst zal er een ouderraad worden opgesteld en voor de huidige vertegenwoordiging en inspraak is er een klankbordgroep ingericht. Deze groep bestaat uit twaalf ouders die om de zes weken bij elkaar komen. Het is een actieve groep ouders die erg betrokken is bij de school.
De klankbordgroep wil de relatie tussen ouders, school, en de GMR bevorderen zodat ouders betrokken kunnen zijn bij beleids- en visieontwikkeling van de school, bij activiteiten binnen en buiten het curriculum, en bij alle zaken die de waarde van de school voor de leerlingen kunnen bevorderen.

Ouderbetrokkenheid en partnerschap
De school stelt zich open voor suggesties en ideeën van ouders en verwacht van de ouders dezelfde instelling. Het motto van de school 'voor wie wil, is niets te moeilijk' geldt voor de directie, leraren, leerlingen en ouders. Als één van deze partijen met een idee komt dan wordt er altijd gekeken of uitrol in de praktijk mogelijk is en waar nodig of nuttig krijgen ouders hierbij een actieve rol. Zo hebben de ouders bijvoorbeeld op eigen initiatief een huiswerkbegeleidingsklas opgezet. Een zelfregulerende pool van tien ouders vormen een pool om de klas te begeleiden.

Educatief partnerschap en ondersteuning
De school vormt samen met de leerlingen en hun ouders een positieve, actieve gemeenschap die samen optrekken zolang het gaat over de organisatie van de school. In 2016/17 worden de eerste examens afgenomen bij leerlingen van het lyceum. Directie, leraren en ouders voelen zich allemaal verantwoordelijk voor deze eindexamencijfers. Wat betreft onderwijsinhoudelijke zaken is de leraar de expert en hierbij is er vanuit de school geen behoefte aan inmenging vanuit de ouders. Ouders hebben veel vertrouwen in de kwaliteiten van de leraren en hebben ook geen behoefte om zich te mengen in onderwijsinhoudelijke discussies.

Scholing
Onderwijs is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de school, de ouder en de leerling. Om ouders te helpen bij de begeleiding die ze thuis kunnen geven worden er informatie-avonden georganiseerd. In mei is er bijvoorbeeld een informatie-avond voor leerlingen en ouders over 'StudieNinja' waarin ze horen hoe ze hun kinderen het beste kunnen begeleiden.

Knelpunten en oplossingen
Door de jaren heen is de klankbordgroep van houding veranderd. Ze zijn gestart als erg actieve groep die veel eigen initiatieven opstartte. Ze merkten echter dat ze niet te ver op de troepen vooruit moeten lopen en dat ze effectiever zijn als ze reageren op vragen die vanuit de school komen in plaats van eigen initiatieven te starten. Voor de school is het een belangrijke groep, ze krijgen een spiegel voorgehouden over de zaken die goed gaan en beter kunnen. De groep beheert een blog waarin ze waarin ze alle ouders van het lyceum op de hoogte houden van vergaderingen, werkgroepen en andere activiteiten en gebeurtenissen. Daarnaast zorgt de klassenouder ook voor terugkoppeling van activiteiten van de klankbordgroep naar alle ouders.

Onderwijsinstelling 6 vo: lage betrokkenheid en lage participatie
De ouders van bijna alle leerlingen op de vmbo school zijn niet in Nederland geboren. Ouders van de leerlingen voelen zich doorgaans niet verantwoordelijk voor het onderwijs van hun kind. Het gebouw is eigenlijk niet geschikt voor deze doelgroep (vmbo-leerlingen): de grote ruimtes geven een gevoel van grenzeloosheid, terwijl de leerlingen juist structuur nodig hebben.

Structuur
Er zijn duidelijke regels op school. Stoeien betekent twee dagen schorsing voor alle partijen: uitlokkers en slachtoffers. Een vechtpartijtje houdt in 4 dagen schorsing. Leerlingen tekenen een internetprotocol. Als ze zich daar niet aan houden, mogen ze vier weken niet internetten.
Er zijn geen beveiligingshekjes en er is geen bewaking op school. Men vertrouwt op de kracht van de schoolregels. Bij de intake worden de ouders en de leerlingen nadrukkelijk op de hoogte gebracht van de schoolregels, de rol van de ouders bij het onderwijs en hoe met hen samen te werken. Hele concrete afspraken worden er ouders gemaakt hoe te handelen bij afwezigheid, ziekte en arts-bezoek van hun kind. Alle ouders worden altijd persoonlijk uitgenodigd voor een ouderavond. Met de ouders worden uitgebreid de huisregels van de school besproken: zoals geen gebruik van mobiele telefoons, mp3 spelers en tablets. De school biedt leerlingen vooral rust en duidelijkheid. In de onderbouw zitten 400 leerlingen. Er zijn 4 teams en 4 gangen met eigen ingangen. De leerlingen van de 4 gangen hebben verschillende schooltijden, inclusief verschillende pauzetijden. De bovenbouw zit in een apart deel van het gebouw en heeft ook een andere aanpak. Ook de ouderavonden worden per ‘’bouw’’ gedaan in groepjes van 30 tot 50 ouders. Aan de hand van thema’s worden met ouders gesprekken gevoerd. Er wordt doorgaans met hen gesproken aan de hand van stellingen.

Visie en beleid rond ouderbetrokkenheid
Er was tot een paar jaar geleden bij het personeel veel onbegrip, weerstand en onkunde hoe met ouders om te gaan. De directie wil de concepten ouderbetrokkenheid en educatief partnerschap vormgeven binnen de schoolorganisatie. Dat gaat langzaam.

Communicatie tussen ouders en school
De centrale vraag die men aan de ouders stelt: wat kunnen we samen doen om de ontwikkelingskansen van de leerlingen te vergroten op basis van reële verwachtingen? Zo snel mogelijk maken we de ouders zo concreet mogelijk duidelijk welke mogelijkheden er voor de kinderen zijn als ze heel goed hun best zouden doen, om teleurstellingen te voorkomen.
De ontwikkelingen wat betreft ouderbetrokkenheid gaan langzaam. Directeur: ‘’Ieder jaar hebben we te maken met nieuwe ouders en nieuwe docenten. Ieder jaar kun je opnieuw beginnen. Vroeger vertelden de docenten hoe het moest aan ouders. Nu is de vraag die aan ouders wordt voorgelegd: Hoe pakken we dat samen aan’’. We zijn twee partijen die het beste met het kind voor hebben. Er is een leerlingbegeleider aangesteld en een “supermentor”, die wordt ingeschakeld als een leerling uit de les wordt gestuurd.

Ouderparticipatie en medezeggenschap
Twee moeders brengen op school de koffie rond. Vaders assisteren bij sportdagen. Ouders organiseren “interculturele maaltijden”. Er zitten twee ouders in de mr. Er is een ouderadviesgroep van zeven moeders. Deze groep komt een keer in de zeven weken bij elkaar om mee te praten over het beleid, met name over hoe een optimale

leeromgeving te creëren voor de leerlingen. De veelal allochtone ouders zijn de afgelopen jaren wel iets mondiger geworden en hebben hun schroom afgeworpen. Maar allochtone ouders zijn volgens de directeur en de docenten doorgaans niet gewend om kritiek te geven. Men heeft graag meer kritische ouders over de vloer, om feedback te krijgen en van te leren.

Ouderbetrokkenheid en partnerschap
Volgens de directeur is het personeel op school door de contacten met allochtone ouders gastvrijer geworden naar de ouders toe ('Ouders dekken de tafel als je op bezoek bent om mee te eten'). Directeur: 'We zorgen er voor dat ze bij ouderavonden opgevangen worden bij de deur, dat ze aangesproken worden door docenten. Het onderwijsondersteunend personeel staat ouders met raad en daad bij. We willen ouders een thuisgevoel geven. We proberen vooral beter naar ze te luisteren'.

Educatief partnerschap en ondersteuning
Het is lastig om met ouders met diverse culturele achtergronden op een lijn te komen wat betreft de belangrijke rol van ouders bij opvoeding en onderwijs van pubers. Wat betreft het opvoedende deel is volgens de directeur de kernvraag: hoe kunnen we de houding van ouders naar de kinderen eventueel bijstellen? Wat betreft het onderwijs is de kernvraag: wat gaan we samen met ouders doen? Welke bijdrage kunnen vaders en moeders leveren? Wat kan hun toegevoegd waarde zijn?

Scholing
Directie en docenten hebben scholingscursussen gevolgd op het terrein van ouderbetrokkenheid. De afgelopen jaren is in scholing geïnvesteerd om ouders als gesprekspartners te zien. Het gevoel te krijgen om samen te werken. In plaats van een houding te hebben dat de leraren het beter weten dan de ouders.
Er zijn thema-avonden over onderwerpen als puberbrein, leren leren en lover boys. Docent: ''We geven aan ouders basisinformatie wat goed is voor de gezondheid en het welzijn van kinderen. Zoals niet te laat naar bed gaan, anders kom je de volgende dag te laat op school. Het belang van hygiëne, schone kleren aan doen en gebruik van hoofddoeken voor meisjes. Er zijn moederochtenden voor de moeders van leerlingen om ervaringen uit te wisselen.

Knelpunten en oplossingen
Het te laat komen van de leerlingen bij de lessen is het grootste probleem op school. Een docent: "Onze leerlingen zijn vaak de enigen van een familie die 's ochtends vroeg uit bed gaan. Ze moeten dan wel de discipline hebben om op tijd naar school te gaan''. Leerlingen die geen geldige reden hebben om te laat te komen, moeten zich de volgende dag om 8 uur melden. Ouders stimuleren de leerlingen bijna niet om op tijd op school te komen. Een docent: "Het heeft ook voordelen dat ouders zo laks zijn richting de school. Ze bellen bijvoorbeeld niet gelijk op als ze geen rapporten te zien krijgen van de vorderingen van hun kinderen''. Ouders vinden het wel belangrijk dat meisjes op school "zedig'' gekleed gaan en dat meisjes niet zonder hoofddoek bij de lessen kunnen worden gezien. Daar komen opmerkingen van ouders over dat het niet wenselijk is dat de hoofddoek bij meisjes afgaat waar ook jongens bij zijn.

De leerlingen en ouders zijn tevreden over de strakke aanpak op school. Leerlingen vinden de school vooral tof (streng, maar rechtvaardig). De moeders zijn vooral tevreden dat men respectvol met hen omgaat en dat men er consequent op toeziet dat de meisjes vooral zedig gekleed gaan en de school hen dwingt een panty of stretchbroek aan te trekken als ze te wild gekleed zijn. De vaders zijn tevreden over de

strakke begeleiding van de leerlingen om een vak te leren. Volgens de directeur en de docenten waren er zo'n 5-10 jaar geleden (nog) veel meer taalbarrières om ouders bij de school te betrekken. Culturele verschillen speelden een grote rol. De school weet inmiddels hoe dit aan te pakken. Uitgangspunt van de school is: ouders en school moeten samen werken. Samen kun je de ontwikkeling van het kind stimuleren.

Instelling 7: ROC Hoge ouderbetrokkenheid en participatie

De opleiding Sport en Bewegen is een opleiding waarbij sport centraal staat en daarbij komen veel excursies en sportactiviteiten kijken. De leerlingen zijn overwegend autochtoon en voor een groot deel van het mannelijke geslacht (70%). Het schoolcomplex staat op een terrein met verschillende sportfaciliteiten in de omgeving. De instelling verzorgt opleidingen op niveau 2, 3 en 4. Waarbij niveau 2 op een andere locatie gevestigd is en ook qua structuur en cultuur enigszins verschilt.

Visie en beleid

De leerlingen arriveren op de mbo opleiding na 3 à 4 maanden niet meer naar school te zijn geweest, na de middelbare schoolexamens hebben ze een lange vakantie met vaak weinig regelmaat. De overgang kan groot zijn voor leerlingen, omdat ze op de mbo opleiding weinig structuur krijgen in verhouding tot de middelbare school. Behoefte aan sturing en begeleiding verschilt ook van kind tot kind, dus wordt er veel gekeken naar wat de individuele student nodig heeft en hoe dat te bewerkstelligen is. De structuur is gebouwd op een driehoek waarin leerling, ouder en docent alle drie verantwoording dragen voor een goede voortgang. In het verleden ging de opleiding er vanuit dat de leerling zelfsturend was, maar sinds de komst van de nieuwe directeur 7 jaar geleden is er een andere koers ingezet. Voor die tijd was alleen de leerling verantwoordelijk voor de communicatie, maar leerlingen vertellen thuis niet alles en weten zelf soms ook niet precies wat er van ze verwacht wordt. "De hormonen gieren door het lijf en ze zitten in een kwetsbare levensfase, waarin ze nog op zoek zijn naar hun eigen definiëring" aldus de opleiding. Om die reden is de verantwoordelijkheid om te vragen óók bij de ouders gelegd. Daarmee is een back-up systeem gecreëerd, want contact met ouders als begeleidings- en ondersteuningsinstrument voor de leerling blijkt rendement op te leveren. Daarnaast vindt het huidige management dat ouders ook bepaalde rechten hebben, mede omdat ze vaak de opleiding bekostigen. Ook ouders zelf vinden het fijn om te checken of hun kind het wel echt heeft begrepen, ook al zijn sommige kinderen de 18 jaar al gepasseerd. Zowel ouders als de directeur trekken een duidelijke grens tussen betrokken zijn en alles overnemen.

Communicatie tussen ouders en school

Ouders worden zeer uitgebreid voorgelicht over opzet van de opleiding en voortgang van de leerling. Ze krijgen de opleidingsgids, het opleidingsplan, de planningen, nieuwsbrief, het voortgangsrapport. Tussendoor kunnen ze altijd zelf contact opnemen en dit ervaren ouders als laagdrempelig en prettig. Op alle niveaus zien docenten de ouders elk jaar aan het begin bij de info avond. Bij de informatie avond zijn vaak alle ouders aanwezig en geïnteresseerd. Zij krijgen uitleg over het studieprogramma van hun kind, over de beslismomenten die dat jaar komen en (bij laatstejaars) over het diplomatraject. Informatie en contactgegevens van de slb-ers worden meegegeven en verwachtingen worden uitgelegd. Als buiten het normale contact iets niet goed loopt bellen of mailen de docenten naar de ouders en vice versa. Als de student het niet meer haalt, voelen de ouders dat vaak al aankomen doordat er veel huiswerkbegeleiding en gesprekken zijn geweest. Het komt hierdoor niet uit de lucht vallen. Docenten geven aan dat dossiervorming hierin essentieel is. Studenten van niveau 2 krijgen om de tien weken een rapport, twee weken daarna volgt waar nodig een driehoek gesprek tussen ouder, leerling en docent.

Bij alle niveaus worden de leerlingen bij problemen altijd eerst zelf ingelicht en daarna pas contact met ouders gezocht. Als de leerlingen 18 jaar worden dan krijgen zij thuis een kaart toegestuurd met een felicitatie en met de mededeling dat als ze niet willen dat de school contact met de ouders opneemt, ze de kaart moeten terugsturen. Als de leerling daarin dus niet actief actie onderneemt, zal het contact met de ouders blijven.

Mocht de student al 18 jaar zijn voor hij op school komt, dan zal hij een brief moeten sturen met de mededeling dat contact met ouders niet wordt gewaardeerd. Daarop volgt altijd een gesprek met de directeur.
Ook tijdens stage voorlichting worden ouders betrokken. Zowel ouder als leerling krijgt in het voorlichtingsgesprek informatie over kosten, verzekeringen, huisvesting. Doordat ze hetzelfde verhaal krijgen kunnen ouders makkelijker terugkoppelen naar hun kind. De informatie wordt ook op papier nog meegegeven en voorziet hiermee in een duidelijke behoefte. De ouders ervaren deze voorlichting als duidelijk en zeer positief. In het eerste, gemeenschappelijke, jaar zijn de ouders aanwezig voor een studievoorlichtingsavond, deze avonden zijn apart van de voorlichtingen voor leerlingen. De ouder wordt hierbij uitgebreid voorgelicht en is daarmee sparringpartner voor het maken van een goede keuze. De school stimuleert het om het er thuis met het kind erover te hebben, verschillende visies helpen in het maken van een goede studiekeuze. Op bepaalde momenten houden leerlingen presentaties waar de ouders bij aanwezig zijn, daarop volgen leuke reacties van ouders en kinderen. In het tweede jaar organiseren studenten bv een sportavond voor ouders, waarbij zij de ouders lesgeven. Dit levert veel op doordat op een informele manier contact is tussen docenten, leerlingen en ouders. De ouders zien hun kind bovendien op een hele andere manier en dit levert blije, trotse ouders op. Ouders zien hun kind een ontwikkeling meemaken en merken grote verschillen tussen het gedrag en verantwoordelijkheidsgevoel in jaar 1 en in jaar 3.
Bij de afdeling van niveau 2 is een nieuw concept in werking gezet, doordat de uitval een aantal jaar geleden zo'n 60-70% was. Het bestuur heeft docenten laten solliciteren op de baan en de afdeling is verplaatst naar een vmbo school in Tilburg Noord. Daar hebben ze een eigen afdeling met drie lokalen. Een huiskamerconcept waarbij docenten tussen de leerlingen zitten en leerlingen makkelijk kunnen aankloppen bij docenten. De achterliggende gedachte was dat niveau 2 leerlingen zich daardoor niet meer minderwaardig voelen doordat ze naast niveau 3 en 4 leerlingen zaten. Op de vmbo school wordt naar ze opgekeken, 'de leerlingen in trainingspak doen al mbo'.
Ook het contact tussen docenten en ouders verschilt iets van de andere niveaus. Bij niveau 2 wordt standaard naar huis gebeld als de leerling niet aanwezig is en er geen ziekmelding is ontvangen. De coaches bellen ook als het wel goed gaat. Mocht een leerling echt niet meer meekomen in het geheel dan zien ouders dat vaak al aankomen, omdat er al intensief contact is geweest en zij weten dat de docenten er alles aan gedaan hebben. Ook hier kunnen docenten dat onderschrijven met dossiers. Docenten van niveau 2 hebben hiervoor ook iets meer tijd dan docenten van andere niveaus. De afgelopen twee jaar heeft niveau 2 door de nieuwe aanpak een gigantische sprong gemaakt, de uitval is dan ook sterk teruggedrongen.

Ouderparticipatie en medezeggenschap
De school heeft een ouderplatform, een informele vorm van participatie. Alle ouders worden uitgenodigd om hierin plaats te nemen. Het ouderplatform komt 4 tot 5 keer per jaar bij elkaar en wordt hierbij vergezeld door docenten en soms ook leerlingen. Het is een informeel platform waarbij gedachten uitgewisseld worden, leerlingen vertellen soms hun ervaringen en ouders brengen visies in. Er wordt globaal over de school gesproken, overstijgend over alle leerjaren heen. Redenen voor ouders om in het ouderplatform deel te nemen zijn met name inzicht in opleiding krijgen en meer betrokken zijn. De deelnemende ouders hebben het gevoel dat het de school een stap verder brengt. Ook de directeur geeft aan door het platform signalen te ontvangen over wat er moet gebeuren en wat er goed en minder goed gaat. De docenten sparren ook onderling over de onderwerpen die voorbijkomen.
Alle ouders ontvangen de uitnodiging voor het platform, het aantal deelnemers ligt rond de 20. In het grotere plaatje denkt dus een kleiner groepje mee, als het om het

kind zelf gaat kent de school een hoge ouderbetrokkenheid. In het begin van het jaar wordt een informatie avond gehouden waar vaak 99% van de ouders aanwezig is. Het is niet verplicht voor ouders om te komen, maar de school draagt wel uit dat ze verwachten dat de ouders er zijn. Bij afwezigheid wordt informatie alsnog toegestuurd of ze krijgen de mogelijkheid op een andere dag te komen. Ouders ervaren de informatieavonden als zeer prettig en docenten krijgen er positieve reacties op.

Ouderbetrokkenheid en partnerschap
Ouders van het ouderplatform staan ook positief tegenover een buddy systeem; ouders die gekoppeld worden en tips uitwisselen. Dit zou tevens digitaal kunnen. Voor de 10-minutengesprekken met de ouders heeft een leerling het idee geopperd om die gesprekken te combineren met de leerling gesprekken. Hierdoor zou meer tijd beschikbaar komen doordat twee vliegen in 1 klap gevangen worden, daarnaast is het makkelijker terugkoppelen omdat leerling en ouder hetzelfde verhaal krijgen.
Op digitaal gebied zien ouders mogelijkheden in facetime, skype, en online video's waarin docenten zich alvast kunnen voorstellen of waarin bepaalde informatie over verzekeringen tijdens excursies uiteengezet wordt. 'Flipping the classroom' kan ook in het contact tussen opleiding, docent en ouders interessant zijn.

Educatief partnerschap en ondersteuning
Leraren op de school krijgen over het algemeen te horen dat ze warm, open, toegankelijk zijn. Ze maken makkelijk contact en geven echt aandacht aan de studenten. Zowel leraren als studenten hebben een positieve instelling, dit doet de sfeer goed. De studenten lopen in sporttenues en zijn daardoor herkenbaar voor de buitenwereld, dit brengt verantwoordelijkheidsgevoel met zich mee. Zowel ouders als leraren geven aan dat de studenten een reputatie hebben nette studenten te zijn met een positieve, ondernemende instelling en dat ook de buitenwereld ze als voorkomend en sociaal vaardig ervaart.

Per niveau heerst er een verschillende visie op ouderbetrokkenheid. Van heel intensief op niveau 2 naar minder intensief bij niveau 4 studenten. In leerjaar 1 worden ouders zeer intensief betrokken. De school verwacht van ouders dat zij in gesprek gaan en contact opnemen als er vragen zijn. Ook meedenken over innovaties en de koers die de school vaart wordt gewaardeerd. De communicatie is niet eenzijdig en zowel ouders, leerlingen als de school zijn hier verantwoordelijk voor gemaakt. SLB'ers nodigen ouders uit om aan de bel te trekken. Niet alleen als het goed gaat, ook als ze tevreden zijn. De school hecht belang aan het goed neerzetten van het verwachtingspatroon vanaf het begin af aan. De SLB'er is gesprekspartner over de voortgang.
De school biedt SLB'ers de tijd en middelen om vaardigheden optimaal in te zetten. De coach krijgt 8 klokuren per leerling per jaar. 4-5 uur in de week hebben ze dus aan coaching te besteden en de docenten ervaren hierin geen knelpunten. Vooral het schakelen kost energie, docenten geven aan dat eventuele werkdruk vooral met de eigen beleving te maken heeft en hoe effectief je je tijd invult. Ook het stellen van grenzen is van belang. De SLB'er/docent heeft een signalerende functie bij eventuele persoonlijke problemen van de student die effect hebben op de studieresultaten. Docenten geven aan dat ze zich niet als therapeut opstellen, daar is de tijd niet voor. Persoonlijke problemen worden gemeld en de leerling wordt doorverwezen. Voor die zaken is er een vangnet gecreëerd op de school.
Docenten en bestuur ervaren het niet lastig om met ouders om te gaan. Met 80% verloopt alles normaal en er is vaak 20% die wat extra aandacht vereist. Bij de 20% ligt de oorzaak meestal in een verkeerd verwachtingspatroon, daar probeert de school steeds duidelijker in te zijn. Mocht er een patstelling ontstaan bij een conflict tussen leerling en SLB'er, dan wordt de Coördinator SLB'er ingezet om als mediator met de

partijen in gesprek te gaan. In deze zogenaamde 'gedoeladder' is de doelstelling dat alle partijen er voor de student uitkomen. Lukt dat niet dan wordt er een klachtprocedure ingezet waar de directeur bij betrokken wordt.

Scholing

Docenten en ouders worden erop gewezen dat een goed pedagogisch klimaat essentieel is voor de student, en dat een driehoeksverhouding tussen student, docent en ouder hierin nodig is. In de omgang met ouders geven leraren aan dat het belangrijk om centraal te stellen dat iedere partij het beste wil voor de leerling. Tijdens cursussen omgaan met weerstand wordt leraren geleerd met begrip te reageren op ouders en de ouder zijn gedachten te laten verwoorden over hoe hij of zij de situatie graag zou zien. In het verleden zijn er wat communicatieproblemen geweest, vooral bij niveau 3 en 4 studenten. Daarin is een verbeterslag gemaakt. Per klas of groep zijn er twee Studieloopbaanbegeleiders (SLB'ers) die zijn getraind op gesprekstechnieken. Na het eerste leerjaar wordt gewerkt met stromen (specialisaties) waarin vrij intensief overleg plaatsvindt tussen een klein groepje docenten., ook over hoe het contact met ouders wordt aangepakt. Bij studenten met een rugzakje komen de docenten vaker samen, met het zorgteam erbij. Tevens worden externen ingehuurd voor coach cursussen.

De mbo-raad heeft ook een scholende functie, via het stimuleringsproject LOB. Als concreet voorbeeld noemde een docent dat de raad stimuleert dat ouders meekomen naar hbo-informatieavonden. De docent had zich niet gerealiseerd dat de leerling daardoor meer met de ouders erover kan praten en daardoor mogelijk betere keuzes maakt.

Knelpunten en oplossingen

Zowel de directie als docenten en ouders ervaren geen structurele knelpunten in het contact met ouders en vinden de onderlinge relatie prettig. Eventuele problemen liggen in het niet tijdig communiceren, bijvoorbeeld het late doorgeven van oudergesprekken. Door drukke agenda's is het een week van te voren niet goed in te plannen. Er zijn ouders die voorafgaand aan de beoordelingsperiode willen horen van de docenten hoe hun kind er voor staat, zij ervaren het huidige systeem als ondoorzichtig. Leraren geven aan dat een deel van de ouders echt alles wil weten, terwijl de opleiding probeert de leerlingen meer zelfsturend te maken.

De ouders zien oplossingen voor eventuele problemen vooral in een leerlingvolgsysteem, waarbij zij digitaal inzicht krijgen op de voortgang. Dit is men ook gewend van de middelbare school. De school geeft aan dat het een dergelijk systeem in ontwikkeling is. Daarnaast staan ouders open voor scholing op het gebied van planning, om daarin ondersteunend te zijn voor hun kinderen. Hierin ligt nog de twijfel of het wel de taak van de school is om de ouder te verbeteren in de ondersteuning van het kind.

Instelling 8 MBO hoge ouderbetrokkenheid hoog, lage ouderparticipatie

Een grote ROC in de Randstad. De opleiding op het snijvlak van techniek en zorg kent 4 uitstroomrichtingen op niveau 3 en 4. Er is de mogelijkheid om in te stromen in de antifase klas, deze klas start halverwege het jaar en geeft leerlingen de mogelijkheid om wanneer de resultaten niet voldoende zijn na een half jaar opnieuw te starten.
Er zijn vrijwel alleen BOL leerlingen en een enkele BBL leerling (te weinig om een aparte klas te formeren). In verhouding veel zorgleerlingen en vooral leerlingen met stoornissen uit het autistische spectrum. Verder is de leerling populatie divers (allochtoon en autochtoon, gothic van alles door elkaar). Ten opzichte van andere opleidingen zijn dit ' brave' leerlingen. Het merendeel van de leerlingen komt van het vmbo t en is relatief jong.
Het docententeam is vrij jong en over het algemeen nog niet lang werkzaam op deze MBO. Ze zijn enthousiast en gedreven.
Docenten geven aan dat deze opleiding veel regels en regelmaat biedt. In het begin schoppen leerlingen daar tegenaan en zoeken ze de grenzen op. Maar dat is normaal pubergedrag. Later in de opleiding waarderen ze de structuur meer. Ouders ervaren deze regels en regelmaat in beperkte mate. Zij geven aan dat juist het veelvuldig uitvallen van lessen en/of het niet aanwezig zijn van docenten zorgt voor weinig regelmaat. Hierdoor ontstaat bij ouders ook het idee dat ze bovenop school moeten zitten omdat het om de toekomst van hun kind gaat. Het zou voor ouders prettig zijn van te voren te weten dat een les uitvalt.

Visie en beleid
Omdat de opleiding het belang van ouderbetrokkenheid erkent is er een aantal jaar geleden gestart met een aantal initiatieven om ouders 'naar school te lokken'. Er is geen ROC-breed beleid voor zover bekend bij de opleiding, men heeft dit zelf vormgegeven. Aanleiding was het opstarten van de antifase klas.. De opleidingsdirecteur geeft aan dat het hier om *een nieuwe onderwijsvorm gaat, van examensysteem naar periodes en go nogo, dat is echt heel anders, maar wel directer. Dus behoefte aan meer contact met ouders, half jaar achterstand haal je niet meer bij. Je hebt ouders nodig om te vertellen wat we gedaan hebben, en wat er moet gebeuren. Veel uitleggen, waarom en wat. Ouders zijn er blij mee, ze willen weten wat er is?.*

Communicatie tussen ouders en school
De docenten staan open voor contact met ouders (ouders krijgen een e-mail adres van de docent om direct contact op te kunnen nemen en docenten geven bij de intake ook aan dat ze graag met ouders in contact komen), maar geven aan dat er ouders zijn die wel erg veel vragen. Het is de bedoeling dat leerlingen op een gegeven moment zelfstandig zijn maar door de bemoeienis van de ouders krijgen zij daar geen kans voor. Docenten vinden ouders soms meer consument dan betrokken ouder. Een van de docenten merkt op " Er zijn zelfs ouders die willen bepalen hoe ik les geeft" Naar de mening van docenten hebben ouders hebben er tegenwoordig moeite mee hun kinderen los te laten.
Een van de initiatieven om ouders meer bij school te betrekken is een collectieve intake bijeenkomst in groepen van ongeveer 30 leerlingen. Bij deze bijeenkomsten nemen leerlingen ouders maar ook opa' s en oma' s en tantes en ooms mee. Dit zijn goed bezochte bijeenkomsten. Deze bijeenkomsten zijn belangrijk omdat het om eerstejaars leerlingen gaat die vers van het vmbo afkomen en voor wie de stap naar de ' grote school en grote stad' voor leerlingen maar ook voor ouders een grote is. Wanneer de school er aanleiding voor ziet, of op verzoek van ouders is er de mogelijkheid om nog individueel een introductiegesprek te hebben.

In oktober wordt er een ouderavond gehouden waarin leerlingen zelf presentaties houden over waar ze in de opleiding mee bezig zijn. Deze bijeenkomst begint gezamenlijk en daarna gaat men per klas verder. Sinds 3 jaar zijn er in maart tienminutengesprekken geïntroduceerd voor ouders van 1e, 2e en 3e jaarsleerlingen. Van deze mogelijkheid wordt zeer veel gebruik gemaakt. Ouders stellen het op prijs om individueel met een specifieke docent over hun eigen kind te praten. Ook docenten zijn enthousiast over deze gesprekken. Wanneer de leerlingen stage gaan lopen is er daaraan voorafgaand een stage-ouderbijeenkomst. Tijdens deze bijeenkomst wordt met leerlingen en ouders het gehele stage traject besproken en de verschillende stage mogelijkheden die er zijn. Docenten geven tijdens het eerste gesprek met ouders hun e-mail adres door zodat ouders altijd de docent kunnen bereiken.
Buiten deze vaste informatie momenten nemen docenten ook contact op met ouders wanneer daar aanleiding voor is bijvoorbeeld bij verzuim. Wanneer een leerling 18- is nemen docenten direct contact op met ouders. Als het een 18+ leerling is dan eerst via de leerling aankaarten en daarna ouders erbij betrekken. Omdat, zo geven docenten aan, ouders tegenwoordig meer geloof stellen in hetgeen hun kinderen zeggen dan wat school aangeeft, houdt de docent een lijst bij die de leerlingen elke les moeten tekenen voor aanwezigheid. Dit om aan te kunnen tonen dat een leerling echt niet aanwezig was in en bepaalde les. Bij een verzuim van 16 uur in 4 weken gaat er een brief naar de ouders.

Ouderparticipatie en medezeggenschap
Er is geen ouderparticipatie op deze opleiding. Geen formele maar ook geen informele. Ouders waarderen de contactmomenten maar vinden deze te beperkt. Ze willen het liefst, net als op de middelbare school (bijvoorbeeld via Magister), de mogelijkheid hebben om continu de voortgang van hun kind te kunnen volgen. Ook vinden ouders het vervelend dat de informatie die zij met een bepaalde docent delen niet wordt vastgelegd. Zij moeten steeds hetzelfde verhaal vertellen. Een vast aanspreekpunt op school voor de gehele schoolperiode zou hier een oplossing voor kunnen zijn. Dit punt erkennen ook de docenten en voor zorgleerlingen waar veel problemen mee zijn, wordt hier ook aan gewerkt.

Ouderbetrokkenheid en partnerschap
Vroeger zag je ouders slechts op school bij de diploma uitreiking. Ouders voelen zich nu steeds meer betrokken maar negatief geformuleerd kun je ook zeggen " ouders bemoeien zich steeds meer tegen school aan". De opleidingsdirecteur spreekt met sommige ouders dat ze dingen oefenen en controleren. Er worden nu examen en toetsplannen gemaakt voor studenten èn ouders, dat ouders dat kunnen controleren. Voor alle leerlingen, niet alleen zorgleerlingen.

Knelpunten en oplossingen
Ouders vinden de school niet altijd even betrokken. De ervaring is dat een verhaal steeds opnieuw moet worden verteld, dat er niet teruggekomen wordt op eerder gemaakte afspraken e.d. Ook vinden ouders dat school vaak te veel van een leerling verwacht qua zelfstandigheid.
Docenten ervaren geen gebrek aan kwaliteiten/vaardigheden bij zichzelf om met ouders in contact te zijn/te komen. Het grote probleem is tijdgebrek. Zeker wanneer er een groot aantal zorgkinderen in een klas zitten ben je als docent veel tijd kwijt aan het contact met ouders. In principe krijgt de begeleidende docent per leerjaar 6 uur om de leerling te begeleiden. En ook om contact met ouders te hebben als er problemen zijn, veelal bij verzuim en ziekte. Per rugzak leerling krijgt de docent 1 uur extra per week. Maar daar moet je ook de begeleiding op school uit doen. Er blijft dus geen

tijd over voor oudercontact en dat gebeurt dus in eigen tijd. Als er dan ook nog ouders zijn die voor elk wissewasje op de stoep staan terwijl het een leerling betreft die heel goed voor zichzelf kan zorgen is dat soms wel te veel. Hoewel het vaak in eigen tijd is gaat het docententeam met ouders in gesprek om aan te geven dat de leerling heel goed in staat is zelf bepaalde zaken af te handelen.
Docenten zijn er tegenwoordig niet meer alleen om kinderen te onderwijzen, ze moeten ook opvoeder/pedagoog zijn. In de klas misdragen leerlingen zich soms dusdanig dat docenten het idee hebben dat ze naast docent ook als opvoeder moeten optreden. Bij bepaalde allochtone jongeren speelt dit sterker en juist met deze ouders is er minder persoonlijk contact. Er wordt door het team geen extra inspanning gedaan om deze ouders te bereiken.
*Knelpunt is dat o*uders vanwege het specifieke karakter van de opleiding soms heel ver weg wonen. Ze komen wel voor een ouderavond, maar niet even voor een gesprekje tussendoor. Aanvullende opmerkingen van ouders: er is te veel uitval van lessen; bestelde boeken zijn niet de juiste; te vaak wisseling van docenten; het binnenklimaat is niet goed geregeld; als er een probleem is met een kind, wordt dat slecht doorgegeven aan de ouders; er is geen informatie overdracht tussen docenten.